

รายงานประจำปี 2552

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ จันทจะเป็นป่า
ป่าที่ถวายเป็นความจงรักภักดีต่อน้ำ”

พระราชเสาวนีย์
๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๕

Queen Sirikit Botanic Garden

สารบัญ

คณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ 00

ผู้บริหารองค์การสวนพฤกษศาสตร์ 00

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลภาพรวมของหน่วยงาน 00

แผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน 00

• วิสัยทัศน์ 00

• พันธกิจ/ภารกิจ 00

• ผลลัพธ์ 00

• ผลผลิต 00

• กลยุทธ์ 00

ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน 00

• โครงสร้าง 00

• อัตรากำลัง 00

• งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2551 00

ส่วนที่ 2 : ผลการดำเนินงานประจำปี 2551 00

ผลการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการปฏิบัติงาน 00

ผลการดำเนินงานประจำปี 2551 00

ส่วนที่ 3 : รายงานการเงินและรายงานคณะกรรมการ
ตรวจสอบ 00

รายงานการเงินปี 2550-2551 00

รายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบ 00

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ปีงบประมาณ 2551 00

นามสวเคราะห์ 00

คณะกรรมการ องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ประธานกรรมการ

นายวิฑูร กรุณา

กรรมการ

ศ.ดร.ธวัชชัย สันตสุข
กรรมการ

นายสหัส บุญญาวัฒน์
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์
กรรมการ

นายประสาธ เกศพิทักษ์
กรรมการ

นายสิทธิพล รัตนากร
กรรมการ

พล.ต.ต.ราเชนทร์ ธีรณมส
กรรมการ

นายชุมพร ชุตินาการณ
กรรมการ

นายอนกร วังบุญคงชนะ
กรรมการ

นายวีระชัย ณ นคร
กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2552-ปัจจุบัน

ประธานกรรมการ

นายชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์

กรรมการ

นายสมชัย อภิวัฒน์นพพร
กรรมการ

นายสุวิทย์ วิชชาวุธ
กรรมการ

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์
กรรมการ

นายบุญนำ นิกรเทศ
กรรมการ

นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา
กรรมการ

นายไกรฤทธิ์ อุษากานนท์ชัย
กรรมการ

นายวรสิทธิ์ เต็มจิตรอารีย์
กรรมการ

ร้อยตรีภกษญา การุญ
กรรมการ

นางก่องกานดา ชยามฤต
กรรมการและเลขานุการ

โครงสร้างแผนผังคณะกรรมการ

ผู้บริหาร

องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ดร.ก่องกานดา ชยามฤต
ผู้อำนวยการ

ดร.สุภาณี เวสสบุตร
รองผู้อำนวยการ

ดร.ประบุท เพ็ญสุต
รองผู้อำนวยการ

นายกราดร คอมไเย่ม
ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

นางสาวปัทวิ แสงดาษ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาธุรกิจ

ดร.ปรัชญา ศรีสง่า
รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา

นายวัตรทอง เจือจันทร์
รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและปลูกรักษา

นายรณณ วงอานนท
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน

QSBG

ส่วนที่
ข้อมูลภาพรวม

แผนกลยุทธ์ องค์การสวนพฤกษศาสตร์

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรชั้นนำทางด้านพฤกษศาสตร์ของภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์
ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ ทางด้านพรรณไม้ไทย
เพื่อการเรียนรู้ของประชาชน

พันธกิจ

1. สร้างองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้สวน
พฤกษศาสตร์เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชและองค์ความรู้
ทางด้านพืชเพื่อการศึกษาของประชาชน
2. เผยแพร่และสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้การ
ถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของทรัพยากรพรรณพืชและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม

ผลลัพธ์

1. การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ขององค์การฯ ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานในระดับสากล
2. สวนพฤกษศาสตร์เป็นศูนย์กลางในการศึกษาวิจัยทางด้านพืชที่สำคัญของประเทศไทย
3. สวนพฤกษศาสตร์เป็นศูนย์บริการข้อมูลและการศึกษาทางวิชาการด้านพืช
4. มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพืชไปสู่เชิงพาณิชย์

ผลผลิต

1. พื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. พรรณไม้หายาก พันธุ์ไม้ใกล้สูญพันธุ์ และพันธุ์ไม้ประจำถิ่นได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
3. ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยขององค์การสวนพฤกษศาสตร์เป็นที่ยอมรับ
4. ข้อมูลสารสนเทศด้านพืชทันสมัยและน่าเชื่อถือ
5. ประชาชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านทรัพยากรพืชอย่างต่อเนื่อง
6. ผลิตภัณฑ์และการให้บริการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์มีคุณภาพและตรงต่อความต้องการของประชาชน

กลยุทธ์

1. พัฒนา ปรับปรุง ดูแลรักษา และจัดการพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
2. รวบรวม บำรุง ดูแลรักษา ขยายพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. ปรับปรุงและพัฒนาหอพรรณไม้ ศูนย์ข้อมูล และห้องสมุดให้เป็นมาตรฐาน
4. เสริมสร้างศักยภาพและบทบาททางวิชาการด้านพฤกษศาสตร์ขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
5. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านช่องทางสื่อทุกแขนง ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
6. เสริมสร้างมาตรฐานสินค้าและการให้บริการ
7. การจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
8. ปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมให้เอื้อต่อการทำงาน
9. ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
10. ปรับปรุงการควบคุมและการตรวจสอบภายใน
11. พัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง
12. พัฒนาการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์

ผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการ

สวนพฤกษศาสตร์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ศ.รช.
จ.พิษณุโลก

ศ.รช.
จ.ระยอง

สำนักวิจัย
และพัฒนา

สำนักพัฒนา
และปลูกบำรุง

ส่วนวิจัย

ส่วนหอ
พรรณไม้

ส่วน
พิพิธภัณฑ์
ธรรมชาติ

ส่วน
วิชาการ

ส่วน
อนุรักษ์
พันธุ์พืช

ส่วน
จัดแสดง
แหล่งเรียนรู้

ส่วน
บริหาร
จัดการพื้นที่

ส่วน
การผลิต

งานวิจัย
พื้นฐาน

งานวิจัยเพื่อ
การอนุรักษ์

งานวิจัยเพื่อ
พัฒนา

งานอนุกรม
วิธาน

งานทะเบียน
พันธุ์พืช

งาน
การจัดการ
ตัวอย่าง

งาน
นิทรรศการ

งานส่งเสริม
กระบวนการ
เรียนรู้

งาน
พิพิธภัณฑ์
แมลง

งานศูนย์
ข้อมูลพืช

งานบริการ
ทางวิชาการ

งาน
ห้องสมุด

งานรวบรวม
พันธุ์พืช

งานอนุบาล
พันธุ์พืช

งาน
ภูมิทัศน์และ
ออกแบบ

งาน
จัดสวน

งานบริหาร
จัดการพื้นที่

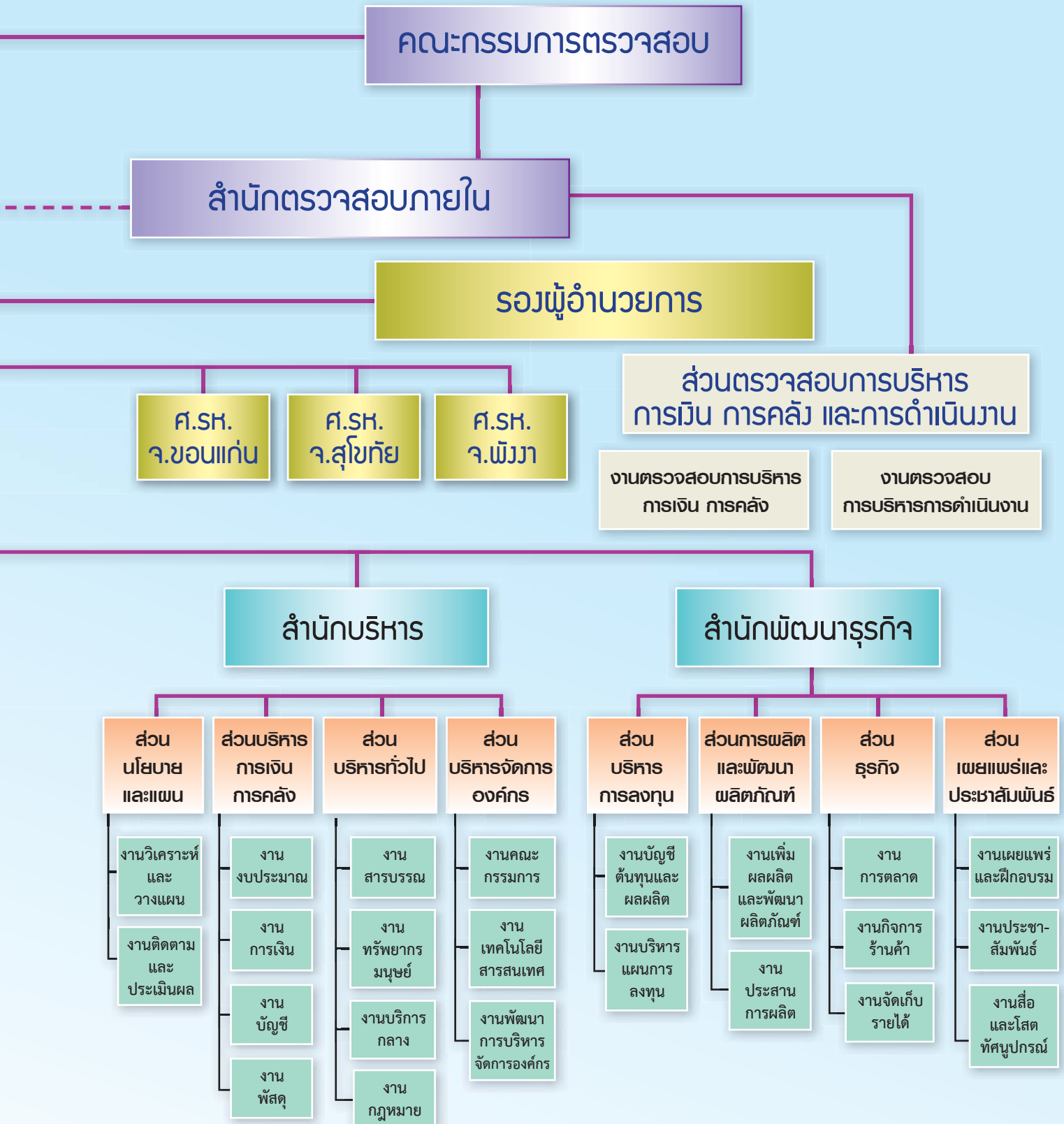
งาน
เครื่องจักรกล
การเกษตร
และระบบ
ชลประทาน

งานขยาย
พันธุ์พืชเพื่อ
จัดแสดง

งานขยาย
พันธุ์พืช เพื่อ
สนับสนุน
ส่วนธุรกิจ

งานดินและ
วัสดุเกษตร

โครงสร้าง องค์การสวนพฤกษศาสตร์

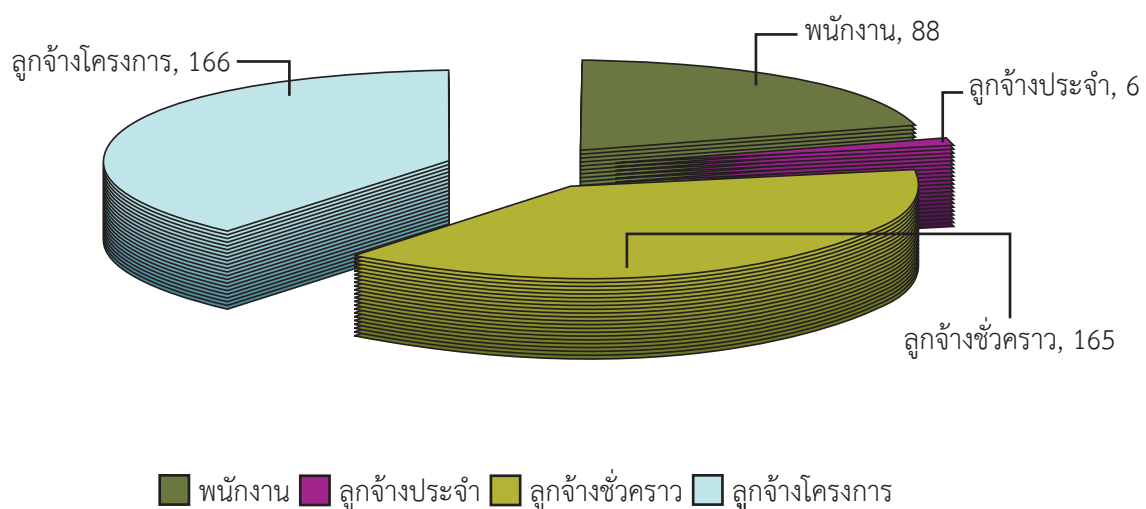
อัตรากำลัง

อัตรากำลัง ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 แบ่งตามกลุ่มงานได้ดังนี้

กลุ่มงาน	พนักงาน	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	ลูกจ้างโครงการ	รวมทั้งสิ้น
ผู้บริหารระดับสูง (10 – 11)	3	-	-	-	3
สำนักวิจัยและพัฒนา	23	1	12	40	76
สำนักพัฒนาและปลูกบำรุง	13	4	94	31	142
สำนักบริหาร	28	1	9	21	59
สำนักพัฒนาธุรกิจ	10	-	4	20	34
สำนักตรวจสอบภายใน	2	-	-	3	5
สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า พิษณุโลก	2	-	19	15	36
สวนพฤกษศาสตร์ระยอง	2	-	14	9	25
สวนพฤกษศาสตร์เมืองพลขอนแก่น	3	-	13	16	32
สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่าสุโขทัย	1	-	-	7	8
สวนพฤกษศาสตร์เกาะระพังงา	1	-	-	4	5
รวมทั้งสิ้น	88	6	165	166	425

อัตรากำลัง ณ วันที่ 30 กันยายน 2552

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

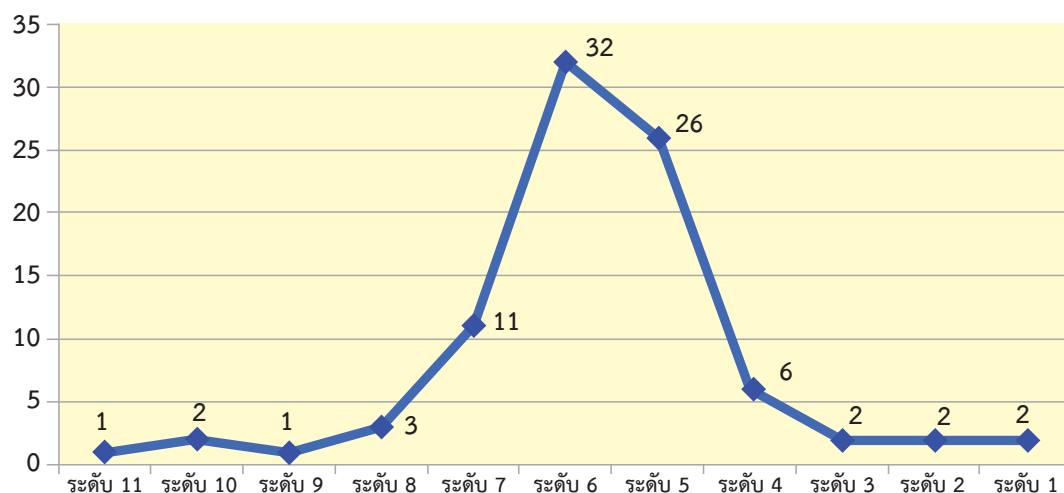

พนักงาน แบ่งตามระดับได้ ดังนี้

ระดับ	พนักงาน
ระดับ 11	จำนวน 1 คน
ระดับ 10	จำนวน 2 คน
ระดับ 9	จำนวน 1 คน
ระดับ 8	จำนวน 3 คน
ระดับ 7	จำนวน 11 คน
ระดับ 6	จำนวน 32 คน
ระดับ 5	จำนวน 26 คน
ระดับ 4	จำนวน 6 คน
ระดับ 3	จำนวน 2 คน
ระดับ 2	จำนวน 2 คน
ระดับ 1	จำนวน 2 คน
รวม	88 คน

อัตรากำลังพนักงานแยกตามระดับ

จำนวนคน

แผนงบประมาณ	ผลผลิต / กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. สร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ	ผลผลิต : การอนุรักษ์ ศึกษา วิจัยและให้บริการความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ <u>กิจกรรม</u> 1) สร้างและรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านพืช 23.886 2) สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางด้านพืช 135.549 3) เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน 7.305 4) พัฒนาองค์ความรู้สู่เชิงพาณิชย์ 2.725 5) พัฒนาการบริหารจัดการสวนพฤกษศาสตร์ 27.453	196.918

Category	Value (ล้านบาท)
ก.องค์ความรู้	23.886
ก.แหล่งเรียนรู้	135.549
ก.เผยแพร่ความรู้	7.305
ก.เชิงพาณิชย์	2.725
ก.บริหาร	27.453

ในปีงบประมาณ 2552 อ.ส.พ. ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาล จำนวน 196.918 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานในแผนงบประมาณสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ใน 1 ผลผลิต 5 กิจกรรม ดังนี้

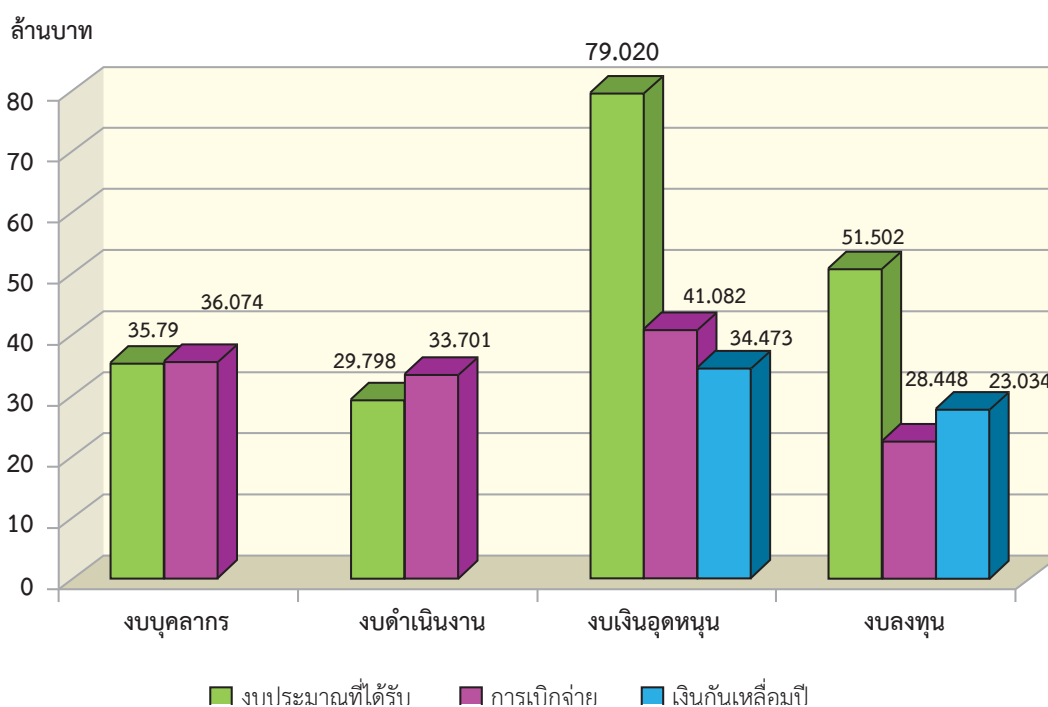
หน่วย : ล้านบาท

งบรายจ่าย	งบประมาณที่ได้รับ	การเบิกจ่าย	เงินเกินเหลือปี	ร้อยละการใช้จ่ายงบประมาณ
งบบุคลากร	35.791	36.074	-	100.79
งบดำเนินงาน	29.798	33.781	-	113.37
งบเงินอุดหนุน	79.828	41.082	34.473	94.65
งบลงทุน	51.502	23.034	28.448	99.96
รวมทั้งสิ้น	196.918	133.971	62.921	99.99

หมายเหตุ * งบบุคลากร งบดำเนินงาน มีการเบิกจ่ายสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจาก

- 1) ปรับอัตราเงินเดือนของพนักงานและลูกจ้างประจำเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2552 และปรับอัตราค่าจ้างชั่วคราวรายวันขึ้นตามอัตราค่าครองชีพขั้นต่ำ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 2) ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ และค่าตอบแทนโครงการ ค่าใช้สอยเพิ่มขึ้น ได้แก่ ค่าจ้างยามรักษาการณ์ ค่าจ้างทำความสะอาด ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ และค่าซ่อมแซมอาคารพร้อมระบบสาธารณูปโภค

กราฟเปรียบเทียบการใช้งบประมาณ

ส่วนที่ 2

ผลการดำเนินงานประจำปี 2552

ผลการดำเนินงาน

ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
1. การดำเนินงานตามนโยบาย	26		2.9550	0.7683
1.1 ความสามารถในการบริหารแผนลงทุน	5	ร้อยละ 52.45	1.0000	0.0500
1.2 โครงการดำเนินงานด้านพฤษภาคมศาสตร์เพื่อ สนับสนุนนโยบายรัฐ	21	ระดับ 3.4205	3.4205	0.7183
1.2.1 การจัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานด้านพฤษภาคมศาสตร์ของ อ.ส.พ.	14	ระดับ 4.1307	4.1307	0.5783
- การจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนา สวนพฤษภาคมศาสตร์ที่จัดตั้งใหม่	5	ระดับ 5	5.0000	0.25000
- การจัดทำแผนการสร้างรวบรวมและ เผยแพร่ความรู้ด้านพฤษภาคมศาสตร์สู่ องค์กรและประชาชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	5	ระดับ 4.1660	4.1660	0.2083
- การจัดทำแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านพฤษภาคมศาสตร์ของ อ.ส.พ.	4	ระดับ 3	3.0000	0.1200
1.2.2 การพัฒนา อ.ส.พ. สู่มาตรฐานสากล จากการจัดทำ Benchmarking	7	ระดับ 2	2.0000	0.1400

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
2. ผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ	39		4.0281	1.5709
ตัวชี้วัดทางการเงิน				
2.1 รายได้จากการดำเนินงาน	6	10.86 ล้านบาท	1.5647	0.0939
ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน				
2.2 จำนวนชนิดที่เพิ่มขึ้นของพรรณไม้หายาก	6	115 ชนิด	4.0000	0.2400
2.3 จำนวนชนิดที่เพิ่มขึ้นของ	7		4.7593	0.3331
- พรรณไม้แห้ง	3.5	378 ชนิด	5.0000	0.1750
- พรรณไม้ดอง	3.5	155 ชนิด	4.5185	0.1581
2.4 ความสำเร็จในการขยายพันธุ์	6		5.0000	0.3000
- พันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยาก	3	105,348 ต้น	5.0000	0.1500
- พันธุ์ไม้เศรษฐกิจ	3	ร้อยละ 100	5.0000	0.1500
2.5 ผลงานทางวิชาการและโครงการวิจัยด้าน พฤกษศาสตร์ที่ได้รับการเผยแพร่ในวารสาร สากล	5	9 ชิ้นงาน	5.0000	0.2500
2.6 จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ทาง วิชาการ	4	313,403 ราย	5.0000	0.2000
2.7 จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์ อ.ส.พ.	5	125,398 ราย	3.0784	0.1539
3. การบริหารจัดการองค์กร	35		2.3216	0.8125
3.1 บทบาทของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ	6	3.3591	3.3591	0.2015
3.2 การบริหารความเสี่ยง	7	2.0000	2.0000	0.1400
3.3 การควบคุมภายใน	4	2.8850	2.8850	0.1154
3.4 การตรวจสอบภายใน	6	2.4220	2.4220	0.1453
3.5 การบริหารจัดการสารสนเทศ	6	1.1495	1.1495	0.0690
3.6 การบริหารทรัพยากรบุคคล	6	2.3553	2.3553	0.1413
น้ำหนักรวม	100			3.1518

ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2552

ผลการดำเนินงานประจำปี 2552

ในปีงบประมาณ 2552 มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ
แบ่งออกเป็น 8 ด้านหลัก คือ

- 1) โครงการตามพระราชดำริ
- 2) โครงการศึกษาวิจัยทางพฤกษศาสตร์
- 3) การศึกษาและให้บริการอนุกรมวิธานพืช
- 4) การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์
- 5) การเพาะขยายพันธุ์พืช
- 6) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
- 7) การพัฒนาธุรกิจ
- 8) การบริหารจัดการ

โดยมีรายละเอียดของผลงานในแต่ละด้าน ดังนี้

โครงการตามพระราชดำริ

1. โครงการวิจัยกัญชาเพื่อพัฒนาศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจ องค์การฯ ทำการทดลองปลูกพืชกัญชาในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก โดยใช้เมล็ดพันธุ์ 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ห้วยแม่เกียง สายพันธุ์พบพระ สายพันธุ์ปางอุ๋ง และสายพันธุ์เยอรมัน เพื่อศึกษาข้อมูลด้านพฤกษศาสตร์ ศึกษาการเจริญเติบโตของกัญชาในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และเปรียบเทียบวิเคราะห์หาปริมาณสาร THC (Tetrahydrocannabinol) ในกัญชาสายพันธุ์ต่างๆ สำหรับคัดเลือกพันธุ์ที่มีสารเสพติดน้อยและให้ผลผลิตสูง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพกัญชาในเชิงเศรษฐกิจด้านต่างๆ ต่อไป

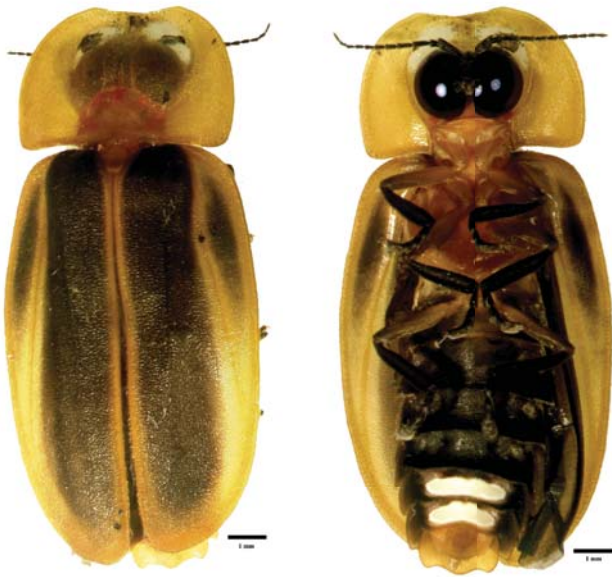
จากผลการดำเนินงาน พบว่าพืชกัญชามีอัตราการงอกสูง เฉลี่ยประมาณ 85-95% สายพันธุ์ห้วยแม่เกียงมีอัตราการงอกสูงที่สุดเฉลี่ย 90% รองลงมาคือสายพันธุ์พบพระและปางอุ๋ง อัตราการงอกประมาณ 85% และต่ำที่สุด คือ สายพันธุ์เยอรมัน ส่วนอัตราการเจริญเติบโตนั้น พบว่าพืชกัญชามีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ใน

ช่วงอายุตั้งแต่ 40-90 วัน หลังจากนั้นอัตราการเจริญเติบโตก็จะลดลง แต่ขนาด ความสูง จำนวนข้อ ยังคงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และให้ผลผลิตประมาณ 70,992 ต้น/ไร่ หรือเมื่อตากแห้งแล้ว น้ำหนักแห้งประมาณ 2,466.26 กิโลกรัม/ไร่

Unknown 2

2. โครงการศึกษาความหลากหลายและนิเวศวิทยาของหิ่งห้อยในประเทศไทย เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2539 ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อ.แม่ริม จ. เชียงใหม่ ซึ่งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้น้อมเกล้ารับสนองพระราชเสาวนีย์ โดยจัดตั้งคณะกรรมการโครงการศึกษาวิจัยความหลากหลายและนิเวศวิทยาของหิ่งห้อยในประเทศไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2540 เพื่อทำการสำรวจความหลากหลายของหิ่งห้อย ทั่วทุกภาคของประเทศไทย พบว่ามีหิ่งห้อยมากกว่า 100 ชนิดพันธุ์ ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2552 ได้ทำการออกสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างหิ่งห้อย โดยกระจายเก็บรวบรวมในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมตัวอย่างระยะตัวเต็มวัยและระยะตัวอ่อน โดยตัวเต็มวัยจะนำมาเก็บเป็นตัวอย่างแห้งในพิพิธภัณฑ์แมลง เพื่อการจัดจำแนกชนิดพันธุ์ ส่วนตัวอ่อนจะนำไปเพาะเลี้ยงในสภาพระบบนิเวศจำลองในห้องปฏิบัติการ เพื่อศึกษาชีวประวัติ พฤติกรรมต่างๆ อาทิเช่น การกินอาหาร ปริมาณอาหาร และความถี่ในการกินอาหาร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะ

นำไปศึกษาวงจรชีวิต และทำการเพาะเลี้ยงเพื่อปล่อยคืนสู่พื้นที่ธรรมชาติต่อไป

นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการประชุมสร้างเครือข่ายงานวิจัยด้านหิ่งห้อย เพื่อรับทราบและศึกษาปัญหาการลดลงของประชากรหิ่งห้อยในพื้นที่อันเป็นผลกระทบมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และร่วมให้แนวทางและคำปรึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ตลอดจนปลูกจิตสำนึกแก่สาธารณชน นับเป็นการสนองต่อพระราชประสงค์ในองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงห่วงใยและทรงต้องการให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพและสิ่งแวดล้อมของประเทศเพื่อชนรุ่นหลังสืบไป

3. โครงการพัฒนาและอนุรักษ์การใช้ หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการที่จะนำหญ้าแฝก
มาใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้
เทคโนโลยีแบบง่ายๆ เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง
ทั้งยังไม่ต้องดูแลรักษาหลังการปลูกมากนัก และประหยัด
ค่าใช้จ่ายมากกว่าวิธีอื่น ดังนั้น เพื่อสนองพระราชดำริ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์การฯ จึงจัดทำโครงการ
นำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์เพื่อปลูกยึดดินและป้องกัน
การพังทลายของดินโดยเฉพาะที่ดินที่เปิดใหม่ตามพื้นที่
ลาดชันและพื้นที่เสื่อมโทรมภายในสวน และในปีงบประมาณ
2552 จะทำการเพาะขยายพันธุ์ต้นกล้าหญ้าแฝก จำนวน
200,000 ต้น เพื่อนำมาจัดปลูกปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่
เปิดใหม่ที่ลาดชันและมีความเสี่ยงสูงในการพังทลาย
ของดิน เพื่อสร้างความสมดุลแห่งธรรมชาติ ทำให้เกิด
พื้นที่สีเขียว ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ด้วยการจัดนิทรรศการ
จัดทำแผ่นพับ เผยแพร่ให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมปลูกหญ้าแฝกเนื่องในโอกาส
วันสำคัญ รวมทั้งการแจกจ่ายกล้าพันธุ์หญ้าแฝกให้แก่
หน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไปนำไป
จัดปลูกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 150,000 กล้า

โครงการศึกษาวิจัย ทางพฤกษศาสตร์

กลุ่มโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช

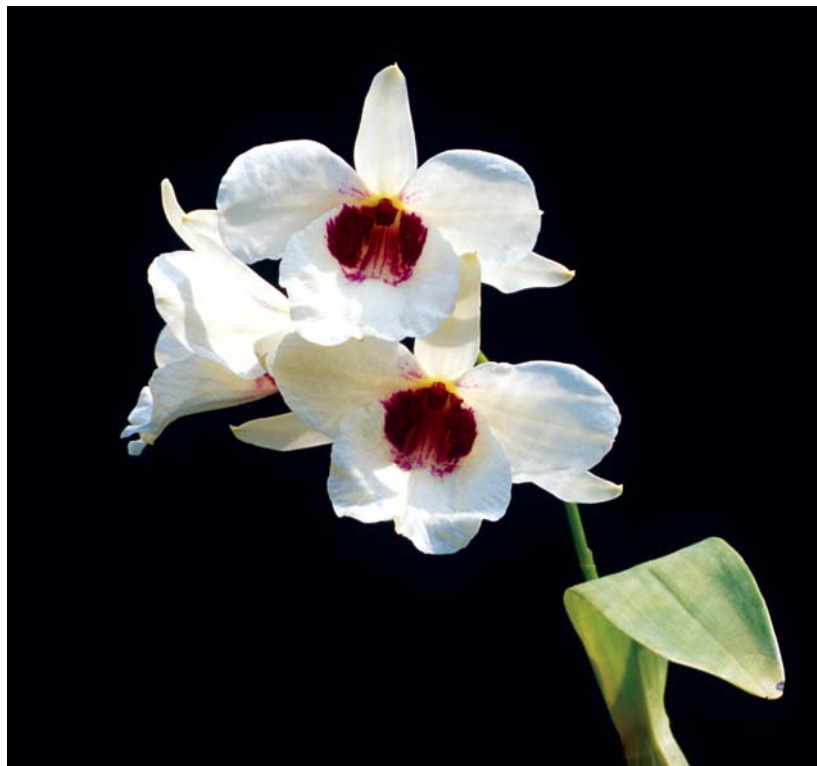
โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศ
ของกล้วยไม้พื้นเมืองที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

สาระสำคัญ :

เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2551 เพื่อฟื้นฟูประชากรของกล้วยไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หรือถูกคุกคามในพื้นที่ธรรมชาติ เพื่ออนุรักษ์กล้วยไม้พื้นเมืองของไทยโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกล้วยไม้พื้นเมืองของไทยอย่างยั่งยืนโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการขยายพันธุ์ และเพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชน

ผลการดำเนินงาน :

ปีงบประมาณ 2552 ได้ดำเนินการสำรวจรวบรวมชนิดพันธุ์กล้วยไม้ที่อยู่ในสถานะที่ใกล้สูญพันธุ์ถูกคุกคามโดยนักพฤกษศาสตร์ เพื่อนำมาเก็บรักษาในสภาพปลอดเชื้อ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ เอื้องพวงหยก (*Dendrobium findlayanum*), เอื้องแซะภูกระดัง (*Dendrobium christyanum*), สิงโตนกแก้ว (*Bulbophyllum psittacoglossum*), สิงโตนิพนธ์ (*Bulbophyllum nipondii*) และกระดังงา (*Pleione maculata*) และทำการเพาะขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณ จำนวน 12,200 ต้น ทำการย้ายต้นจิ๋ว จำนวน 414 ต้น โดยนำไปปลูกในวัสดุที่เป็นกาบมะพร้าวแช่น้ำผู้กติดกับแผ่นไม้สัก แล้วนำไปแขวนไว้ในโรงเรือน เพื่อให้ปรับตัวก่อนนำกล้วยไม้ไปปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้ทำการจัดอบรมเรื่อง “เครือข่ายกล้วยไม้เพื่อการอนุรักษ์” และเรื่อง “การนำกล้วยไม้ออกจากขวด” เพื่อปลูกจิตสำนึก

ด้านการอนุรักษ์ให้กับชุมชน และเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้

ปัญหาและอุปสรรค :

ในการทวิจำนวนยังมีปัญหาเนื่องด้วยจำนวนของต้นพันธุ์มีจำนวนน้อยและยังเป็นต้นพันธุ์ที่เริ่มนำมาฟอกใหม่

โครงการวิจัยอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของปรงไทย ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

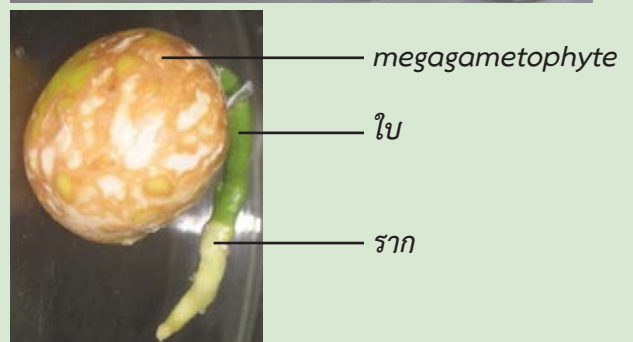
สาระสำคัญ :

ปรง (Cycads) เป็นพืชโบราณที่มีการกระจายพันธุ์อยู่ในประเทศไทยถึง 12 ชนิด และถูกจัดให้เป็นพืชบนบัญชี Thailand Red Data Book (Santisuk *et al.*, 2006) เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์สูง แต่เจริญเติบโตช้าตามธรรมชาติ จึงทำการศึกษาเพื่อเก็บรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของปรงพื้นเมืองในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งขยายพันธุ์ทวีจำนวนและสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อนำกลับคืนสู่แหล่งกำเนิดในธรรมชาติต่อไป

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการสำรวจและรวบรวมปรงจากแหล่งธรรมชาติ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ปรงมะพร้าวเต่า (*Cycas simplicipinna*), ปรงนา (*Cycas siamensis*) และ ปรงเขา (*Cycas pectinata*) นำเมล็ดมาทำการเพาะขยายพันธุ์ในสภาพธรรมชาติ และสภาพปลอดเชื้อ พบว่าเมล็ดที่งอกเป็นต้นอ่อนในสภาพธรรมชาติ นำมาฟอกฆ่าเชื้อไม่สามารถทำให้ปลอดเชื้อได้ ส่วนเมล็ดที่ยังไม่งอกนำมาฟอกฆ่าเชื้อทั้งกลาไม่สามารถทำให้ปลอดเชื้อได้ หากแกะส่วนกะลาออก ใช้ส่วนเมล็ดที่มีทั้งคัพภะและ megagametophyte เพาะลงอาหาร และเพิ่มขั้นตอนการฟอกฆ่าเชื้อ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกฟอกด้วย Sodium Hypochlorite 5% 30 นาที และทำการฟอกซ้ำอีก 2% 10 นาที จึงจะมีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อได้ดี สำหรับการใช้ชิ้นส่วนก้านใบอ่อน ทำการฟอกฆ่าเชื้อ 2 ครั้งด้วย Sodium Hypochlorite 2% 30 นาที และทำการฟอกซ้ำอีก 1% 10 นาที จะมีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อได้ดีเช่นกัน แต่ชิ้นส่วนก้านใบอ่อน ไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ เนื่องจากพบว่าเมื่อฟอกฆ่าเชื้อแล้วทำการเพาะต่อในระยะหนึ่งชิ้นส่วนจะตาย

นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษากำหนดให้เกิด somatic embryo จากแคลลัส ในอาหาร SH สูตร T1, T2 และ T3 โดยการตัดชิ้นส่วน megagametophyte

ใบเลี้ยง และราก พบว่าในปรงนา ไม่สามารถทำให้เกิดแคลลัสจากอาหารทุกสูตรได้ ส่วนปรงเขา พบว่า megagametophyte และราก สามารถเกิดแคลลัสได้จากอาหารสูตร T1 ส่วนใบเลี้ยง สามารถเกิดแคลลัสได้จากอาหารสูตร T2 และ T3 และได้ทำการทดลองอาหารชุดใหม่ คือ Modified B5 ในสูตร T1, T2 และ T3 พบว่าในอาหารสูตร T2 megagametophyte มีการพัฒนาของแคลลัสเต็มพื้นที่หลอดทดสอบ ใบเลี้ยงพบลักษณะแคลลัสในบางชิ้นส่วน และราก พบลักษณะแคลลัสที่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เนื้อสัมผัสยุ่ย เกาะตัวกันหลวมๆ ส่วนในอาหารสูตร T1 พบแคลลัสเพียง 5% ในชิ้นส่วนใบเลี้ยงและรากเท่านั้น สำหรับ megagametophyte พบว่าบางชิ้นส่วนตาย บางส่วนฉ่ำน้ำ ทั้งนี้จะได้ทำการศึกษาวิจัยต่อไป

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ในสภาพปลอดเชื้อ

สาระสำคัญ :

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์พรรณพืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หรือถูกคุกคามในสภาพปลอดเชื้อและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชของไทยอย่างยั่งยืน โดยการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชนพื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศน์

ผลการดำเนินงาน :

ทำการรวบรวมพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้ จำนวน 30 ชนิด อาทิเช่น สามปอยชมพู (*Vanda besonii*), สะแล่ง (*Vanda pulima*), นางอ้วนวลจันทร์ (*Calanthe vestita*), หมากชมพู (*Spsthoglottis plicata*), พร้าวดง (*Phaius mishmensis*), กุหลาบกระบี่ (*Aerides krabiensis*), สามปอยหลวง (*Vanda denisoniana*), จำปานาน (*Dendrobium sulcatum*), เหลืองจันทร์ (*Dendrobium friedericksianur*), กระแจะร้อนอินทนนท์ (*Cymbidium tracyanum*), เอื้องสายน้ำนม (*Dendrobium cretaceum*), พระยาฉันทันต์ (*Vandopsis gigantean*) เป็นต้น เพื่อนำมาเก็บรักษาในสภาพปลอดเชื้อ โดยวิธีการทำความสะอาดเชื้อที่ผิว (Surface sterilization) กับฝักกล้วยไม้ สามารถทำได้ 4 วิธี คือ การผ่านเปลวไฟ (flaming), การทำความสะอาดด้วยสารละลายฟอกฆ่าเชื้อ (disinfectant), การปั่นเหวี่ยงเมล็ดให้ตกตะกอน (centrifugation) และการกรองด้วยกระดาษกรองที่นิ่งฆ่าเชื้อแล้ว ซึ่งสองวิธีหลังนั้นใช้ในกรณีที่ฝักแตกและเมล็ดมีการปนเปื้อน วิธีที่เหมาะสมในการทำความสะอาดเชื้อที่ผิวของฝักกล้วยไม้ พบว่าใช้วิธีผ่านเปลวไฟได้ผลดีที่สุด แต่ถ้าฝักมีการปนเปื้อนมาก ควรใช้วิธีแช่ในสารละลายฆ่าเชื้อ คือ จุ่มใน เอทิลแอลกอฮอล์ 70% ประมาณ 3-5 นาที หลังจากนั้นแช่ในสารละลาย Clorox ที่มีความเข้มข้น

20% และเติม Tween 20 ประมาณ 2-3 หยด 10 นาที หากเป็นฝักที่แตกแล้ว หรือมีร่องรอยถูกเจาะทำลายใช้วิธีทำความสะอาดเมล็ดโดยการปั่นในสารละลายฆ่าเชื้อให้เมล็ดตกตะกอนหรือทำความสะอาด โดยใช้วิธีการกรองด้วยกระดาษกรองที่นิ่งฆ่าเชื้อแล้วในกรณีที่มีปริมาณเมล็ดน้อยมาก

สูตรอาหารที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเมล็ด สูตรที่เหมาะสมกับกล้วยไม้ อากาศและกล้วยไม้ดินสกุล *Pleione*, *Tainia* และ *Spathoglottis* คือ สูตร MS (Murashige and Skoog, 1962) ที่ดัดแปลงโดยใส่น้ำมะพร้าว 10% ส่วนในสกุล *Paphiopedilum* เจริญได้ดีในอาหารเหลวสูตร Vacin and Went และกล้วยไม้ดินเจริญได้ดีในสูตร 1/2 MS (1962) ที่มีปริมาณเกลือแร่ครึ่งหนึ่งของ MS เติมสูตร 2) ระยะ protocorm ใช้สูตรเดียวกันกับที่ใช้เพาะในระยะเมล็ด ยกเว้นกล้วยไม้บางชนิดที่อาหารเพาะเลี้ยงเปลี่ยนสี เนื่องจากมีการผลิต phenolic compounds หรือที่เรียกว่า เกิดอาการ browning แก้ไขโดยการเติมผงถ่าน (activated charcoal) ลงในอาหารเพื่อช่วยดูดซับ phenolic compounds และ 3) ระยะต้นจิว ส่วนใหญ่จะเจริญได้ดีบนสูตรอาหารของจิตราพรรณ ระยะนี้กล้วยไม้จะใช้อาหารเพาะเลี้ยงอย่างรวดเร็วและขยายเพิ่มปริมาณจนแน่นขวด ภายในเวลา 1.5-2 เดือน จึงต้องมีการวางแผนในการย้ายอาหารตามความเหมาะสม

กลุ่มโครงการ พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์พืชพื้นเมืองของไทย

โครงการปรับปรุงพืชสกุลเทียน (Genus *Impatiens*) ของไทยเพื่อพัฒนา เป็นไม้ดอกไม้ประดับ

สาระสำคัญ :

ประเทศไทยมีพืชสกุลเทียน (*Impatiens*) อยู่กว่า 20 ชนิด และสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมไว้แล้วกว่า 10 ชนิด พืชสกุลนี้มีดอกที่รูปทรงสีสันสวยงาม เหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นไม้ดอกกระถางหรือตกแต่งพื้นที่ เช่น ปรับปรุงให้มีทรงพุ่มเล็ก ดอกขนาดใหญ่กว่าเดิม หรือพันธุ์ลูกผสมที่มีรูปทรงหรือสีสันใหม่ๆ อันจะเป็นที่นิยมของตลาดทั้งในและต่างประเทศ องค์กรฯ จึงจัดทำโครงการนี้เพื่อทำการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์พืชสกุลเทียนให้มีลักษณะตามความต้องการของตลาด เช่น ตันเตี้ย ดอกดก เพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือใช้ในการตกแต่งภูมิทัศน์

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการออกสำรวจและเก็บรวบรวมชนิดพันธุ์เทียนเพิ่มเติม รวมทั้งสิ้น 26 ชนิด และนำมาเพาะขยายพันธุ์ โดยวิธีปักชำเพื่อเพิ่มปริมาณต้นพ่อแม่พันธุ์-แม่พันธุ์ เพื่อการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่าสามารถจำแนกเทียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เทียนพันธุ์การค้า ได้แก่ *I. balsamina*, เทียนฝรั่ง (*I. wallerana*), *I. hakeri* Bull. (New Guinea Impatiens) กลุ่มที่ 2 เทียนพันธุ์ป่าหรือเทียนที่พบในธรรมชาติที่พบในประเทศไทย ได้แก่ เทียนธารา (*I. mengtzeana* Hook.f.), เทียนดอย (*I. violaeiflora* Hook.f.), เทียนเชียงดาว (*I. chiangdaoensis*.), เทียนเหี่ยวจง (*I. kerriae* Craib), เทียนนกแก้ว (*I. Psittacina* Hk.f.), เทียนหางงอ (*I. Chinensis* L.),

เทียนนครสวรรค์

เทียนนกแก้ว

เทียนดอย, เทียนป่า

เทียนช้องนาง

เทียนภูเขา (*I. claviger* Hook.f.), เทียนคำ (*I. Longiloba* Craib), เทียนภูหลวง (*I. Phuluangensis*) และเทียนเข็ม (*I. radiata* Hook.f.) และกลุ่มที่ 3 เทียนพันธุ์ต่างประเทศ ได้แก่ *I. raptans*. นอกจากนี้ยังพบเทียนที่มีถิ่นอาศัยในป่าเขตหนาวอีก 4 ชนิด ได้แก่ *I. noli-tangere*, *I. capensis*, *I. parviflora* และ *I. Glandulifera*

ทำการศึกษาการเพาะเลี้ยงคัพภะของเมล็ดเทียนในสภาพปลอดเชื้อ พบว่าไม่สามารถหาคัพภะของเมล็ดเทียนพบ สันนิษฐานว่าเมล็ดเทียนมีคัพภะขนาดเล็กมากหรือคัพภะไปเชื่อมต่อกับ endosperm จึงทำให้ไม่สามารถดึงเอาคัพภะมาทำการเพาะเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อได้ แก้ปัญหาโดยการทดลองเลี้ยงเมล็ดเทียนในสภาพปลอดเชื้อแทน บนอาหารสูตร MS มีการออกและเจริญเติบโตได้ดี อีกทั้งยังสามารถนำท่อนพันธุ์ที่เจริญเติบโตเป็นต้นแล้วมาทำการขยายเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อได้อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาผลการฉายรังสีแกมมาต่อการรอดชีวิตและการกลายพันธุ์ของพืชสกุลเทียน โดยทำการทดลองฉายรังสีแกมมาแบบฉับพลัน (acute irradiation) เป็นการให้อัตรา (dose rate) และปริมาณ (total dose) ในปริมาณที่สูง และให้เสร็จสิ้นในระยะเวลาสั้น เพื่อไม่ให้ชิ้นส่วนของพืชมีโอกาส

ซ่อมแซมความเสียหายในช่วงที่ได้รับรังสี ทำให้อัตราการกลายพันธุ์ค่อนข้างสูง แต่มีโอกาสรอดชีวิตน้อยมาก ส่วนการฉายรังสีแกมมาแบบโครนิค (Chronic irradiation) เป็นการให้อัตรา (dose rate) และปริมาณ (total dose) ในปริมาณที่ต่ำ แต่ให้ตัวอย่างพืชได้รับรังสีเป็นระยะเวลานานๆ เพื่อให้พืชได้รับรังสีตลอดระยะเวลาการเจริญเติบโต พบว่าอัตราการกลายพันธุ์ต่ำ แต่อัตราการรอดชีวิตสูงกว่าการฉายรังสีแบบฉับพลัน

ปัญหาและอุปสรรค :

มีหนอนเข้าทำลายต้นพันธุ์และเกิดโรครากเน่าโคนเน่าแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ทำให้พ่อพันธุ์เทียนป่ามีจำนวนน้อยลง

กลุ่มโครงการ สร้างและจัดการองค์ความรู้ จากการศึกษา ความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการศึกษารวบรวมเพาะขยายพันธุ์ไม้้ำของประเทศไทย เพื่อการอนุรักษ์และจัดแสดง

สาระสำคัญ :

เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจากปีงบประมาณ 2551 เพื่อการศึกษาข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ในเบื้องต้น ลักษณะทางนิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ และเพื่อทำการเพาะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนพืชพรรณไม้้ำในประเทศไทย เพื่อให้มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และอนุรักษ์ให้คงอยู่และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการออกสำรวจและเก็บรวบรวมพืชพรรณไม้้ำได้ จำนวน 105 ชนิด จัดอยู่ใน 83 สกุล 41 วงศ์ โดยพืชพรรณไม้้ำมีลักษณะการดำรงชีวิตและระบบนิเวศในสภาพธรรมชาติที่แตกต่างกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) พืชใต้น้ำ พบจำนวน 4 ชนิด อาทิเช่น บัวสาหร่าย (*Cabomba caroliniana*), อุตพิตหิน (*Cryptocoryne retrospiralis*) 2) พืชใต้อบเหนือน้ำ พบจำนวน 6 ชนิด อาทิเช่น ผิวน้ำ (*Hydrocleys nymphoides*), บัวบา (*Nymphoides indica*) 3) พืชลอยน้ำ พบจำนวน 1 ชนิด ได้แก่ ไข่แหวน (*Wolffia globosa*) และ 4) พืชชายน้ำ พบจำนวน 94 ชนิด อาทิเช่น แพนน้ำ (*Hymenocardia wallichii*), กุ่มน้ำ (*Crateva religiosa*) และเทียนน้ำ (*Hydrocera triflora*) เป็นต้น

นอกจากนี้ ได้ทำการเก็บเมล็ดและต้นพันธุ์บางชนิดมารวบรวมไว้ที่ศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง เพื่อทำการเพาะขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณ และจัดแสดงไว้ในโรงเรือน จำนวน 4,000 กล้า ซึ่งเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรของพืชพรรณไม้้ำ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาศักยภาพให้เป็นพืชเศรษฐกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะ :

- 1) พรรณไม้้ำมีศัตรูทางธรรมชาติมาก ทั้งหนอนและแมลงกัดกินใบ ดอก และส่วนต่างๆ หากถูกทำลายมากๆ อาจทำให้พรรณไม้้ำชะงักการเจริญเติบโตและตายไปในที่สุด
- 2) พรรณไม้้ำเป็นพันธุ์ไม้ที่มีระบบนิเวศ ต้องอยู่ในน้ำหรืออยู่ใกล้กับน้ำ ดังนั้น เมื่อนำมาปลูกเลี้ยง ควรใส่ใจดูแลอย่าให้ขาดน้ำ
- 3) พรรณไม้้ำส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก มีช่วงชีวิตที่สั้น เมื่อครบ 1 ปีจะตายลงและเกิดขึ้นใหม่ในช่วงฤดูฝน ดังนั้น หากนำมาปลูกเลี้ยงเพื่อเพิ่มมูลค่า ควรทำการศึกษาข้อมูลก่อนที่นำมาปลูกเลี้ยง

โครงการศึกษาทางพฤกษศาสตร์ของกลุ่มพืชกินแมลง (Carnivorous Plant) ในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย

สาระสำคัญ :

เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2551 เพื่อศึกษาข้อมูลทางพฤกษศาสตร์พื้นฐานทั้งในด้านอนุกรมวิธาน สันฐานวิทยา รวมถึงนิเวศวิทยาและขอบเขตการกระจายพันธุ์ของกลุ่มพืชกินแมลง ในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำภาคตะวันออกของประเทศไทย และเพื่อรวบรวม เพาะขยายพันธุ์พืชกินแมลง เพื่อการศึกษาและการอนุรักษ์ไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน :

ในปีงบประมาณ 2552 ได้ทำการศึกษาสำรวจและรวบรวมพืชกินแมลง สกุลหม้อข้าวหม้อแกงลิง (*Nepenthes*) จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ เขนงนายพราน (*Nepenthes mirabilis* (Lour.) Druce) และน้ำเต้าลม (*Nepenthes thorelii* H. Lec) ในสภาพธรรมชาติ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูล จัดทำตัวอย่างแห้ง และทำการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ สันฐานวิทยา นิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ พบว่าพืชกินแมลงทั้ง 2 ชนิด เจริญเติบโตกระจายอยู่ตามธรรมชาติ ที่มีลักษณะนิเวศวิทยา 2 ประเภท ได้แก่ นิเวศวิทยาป่าชายหาดที่มีสภาพเป็นที่ลุ่มหลังหาด และนิเวศวิทยาพื้นที่ชุ่มน้ำมีสภาพพื้นที่เป็นบึงน้ำจืด น้ำท่วมขังตลอดปี แต่เนื่องจากปัจจุบันลักษณะนิเวศวิทยาทั้ง 2 ประเภทนี้ มีสภาพเป็นผืนป่าที่เสื่อมโทรม เกิดจากการบุกรุกทำลายของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนประชากรของกลุ่มพืชกินแมลงทั้ง 2 ชนิด ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จนอาจสูญพันธุ์ได้

นอกจากนี้ ได้ทำการเพาะขยายพันธุ์พืชกินแมลงทั้ง 2 ชนิด ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด และวิธีการปักชำ สามารถเพิ่มจำนวนประชากรพืชได้ 4,000 กล้า ซึ่งได้ทำการอนุบาลไว้ที่ศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เป็นพืชเชิงเศรษฐกิจเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

การศึกษาและให้บริการ อนุกรมวิธานพืช

สำรวจ ศึกษา และจัดทำตัวอย่างพรรณไม้

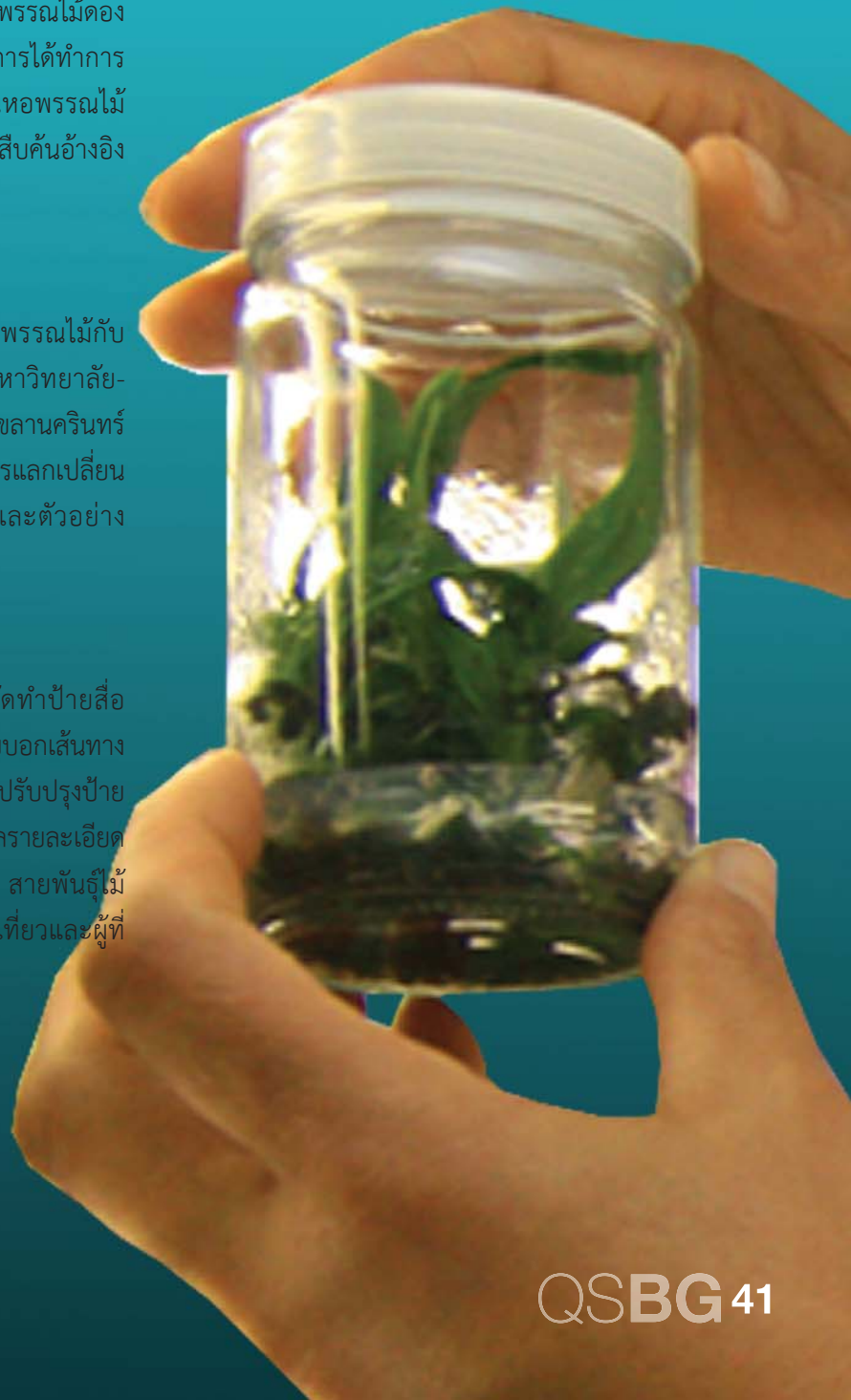
ดำเนินการออกสำรวจภายในและภายนอกพื้นที่ และเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้มาไว้ในสวนพฤกษศาสตร์ จ.เชียงใหม่ โดยรวบรวมและจัดเก็บตัวอย่างพรรณไม้แห้งจำนวน 378 ชนิด 3,649 ตัวอย่าง และตัวอย่างพรรณไม้ดองจำนวน 155 ชนิด 435 ตัวอย่าง โดยที่นักวิชาการได้ทำการตรวจสอบรายชื่อที่ถูกต้อง และทำการจัดเก็บในหอพรรณไม้สวนพฤกษศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้ในการสืบค้นอ้างอิงของนักวิชาการและจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ต่อไป

แลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้

องค์การฯ ได้ทำการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้กับหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และหน่วยจัดการต้นน้ำโป่งไคร้ เป็นต้น โดยทำการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ตัวอย่างพรรณไม้ดอง และตัวอย่างมีชีวิตร จำนวน 48 ชนิด 360 ตัวอย่าง

จัดทำป้ายสื่อความหมาย

ในปีงบประมาณ 2552 องค์การฯ ได้จัดทำป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติม ปรับปรุงป้ายบอกสถานที่ ป้ายบอกเส้นทางเดินภายในสวนฯ ให้ชัดเจน จำนวน 69 ป้าย และปรับปรุงป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 2,741 ป้าย โดยเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียดของพันธุ์ไม้เพิ่มเติม ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ สายพันธุ์ไม้ เป็นการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวและผู้ที่มาศึกษาพรรณไม้ในสวนฯ

การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์

สวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่

พัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งบริการให้ความรู้ทางด้านพืช และเป็นแหล่งนันทนาการสำหรับประชาชนในท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ 2552 ได้ดำเนินการปรับปรุงเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จัดทำซุ้มไม้เลื้อย ศาลาพักผ่อนพรรณไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์โรงเรือนกระจกด้วยการจัดทำน้ำพุอยู่กลางสระบัว พร้อมทั้งตกแต่งภูมิทัศน์โดยรอบด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับต่างๆ ให้สวยงาม พัฒนาพื้นที่เพื่อจัดแสดงพืชวงศ์ใหม่เพิ่มเติมอีก 2 วงศ์ ได้แก่ จัดแสดงไม้วงศ์ปรงป่า (Cycadaceae) และไม้วงศ์กุหลาบ (Ericaceae) เป็นกุหลาบพันธุ์ลูกผสม (Hybrid varieties) จำนวน 17 ชนิดพันธุ์ อาทิเช่น ควีน สิริกิติ์ (Queen Sirikit Rose), จุฬาลงกรณ์ (Chulalongkorn), เฟลมมิง (Flaming Peace), อเล็กซ์เรด (Alec's Red), มิสเตอร์ลินคอล์น (Mister Lincoln) และซัมเมอร์สโนว์ (Summer Snow) เป็นต้น และพัฒนาพื้นที่เพื่อทำจุดชมวิวเพิ่มขึ้นอีก 1 จุด คือ จุดชมวิวผานนทรี สำหรับนักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติอีกจุดหนึ่ง

นอกจากนี้ ในช่วงเทศกาลต่างๆ จะดำเนินการปรับปรุงตกแต่งพื้นที่บริเวณหน้าสวน บริเวณน้ำตกสวนรุกขชาติ แปลงรวมพรรณไม้ และบริเวณสองข้างทางภายในสวน ด้วยการตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับให้เกิดความสวยงาม เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น

สวนพฤกษศาสตร์ บ้านร่มเกล้า พิษณุโลก

ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ สำหรับจัดแสดงไม้วงศ์
กุหลาบ (Ericaceae) ซึ่งเป็นกุหลาบพันธุ์ลูกผสม (Hybrid
varieties) 124 ชนิด อาทิ พันธุ์พอร์ทเทรต (Portrait),
ซันแฟลร์ (Sun Flare), Rosa Pink Peace, Rosa Princess
Sayako และ Rosa Klai Kang Won เป็นต้น พร้อมทั้ง
ปรับปรุงเส้นทางเดินเพื่อศึกษาธรรมชาติด้วยการจัดปลูก
ตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม จัดสร้างศาลาพักผ่อน
สำหรับผู้เข้าชมได้พักผ่อนและชมความงามตามธรรมชาติ
และจัดทำป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์พันธุ์สวนรวมพรรณไม้
ป้ายบอกเส้นทางเดิน ป้ายสื่อความหมายภายในศูนย์ฯ
และปรับปรุงป้ายชื่อพร้อมทั้งตกแต่งภูมิทัศน์บริเวณโดย
รอบให้สวยงาม รวมทั้ง ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในการ
ปลูกต้นไม้เพื่อการอนุรักษ์ป่า และจัดทำแนวกันไฟรอบ
พื้นที่ เพื่อป้องกันพื้นที่ไม่ให้เกิดความเสียหายจากไฟป่า
ในฤดูร้อน

สวนพฤกษศาสตร์ ระยอง

ทำการพัฒนาพื้นที่ศูนย์ฯ เพื่อจัดปลูกพรรณไม้ให้เป็น
หมวดหมู่ตามวงศ์ต่างๆ โดยในปี 2552 ได้จัดปลูกพันธุ์ไม้
ตามวงศ์เพิ่มอีก 4 วงศ์ 80 ชนิด ได้แก่ วงศ์พลับพลึง
(Amaryllidaceae), วงศ์ถั่ว (Fabaceae), วงศ์ชมพู
(Myrtaceae) และวงศ์เข็ม (Rubiaceae) จัดปลูกพรรณไม้
ท้องถิ่นของไทยที่มีคุณค่า อาทิเช่น เสม็ดขาว (*Melaleuca
quinguenervla* (Cav.) S.T. Blake), เสม็ดแดง (*Syzygium
gratum* (Wight) S.N. Mitra var. *gratum*), พรวด
(*Rhodomyrtus tomentosa* (Ait.) Hassk.) และหมักม่อ
(*Rothmannia wittii* (Craib) Bremek) และจัด
ปลูกพืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ สนทราย (*Baeckea
frutescens* L.) เป็นต้น ซึ่งการจัดปลูกพรรณไม้ตามวงศ์นี้
ทำให้เกิดความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวก
ต่อการศึกษาข้อมูลพรรณไม้ พร้อมทั้งจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้
สำหรับผู้เข้าชมได้ทราบข้อมูลชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์
ข้อมูลต่างๆ ของพรรณไม้นั้นๆ และปรับปรุงเส้นทางเดิน
ศึกษาธรรมชาติด้วยการตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับตลอด
สองข้างทางให้เกิดความสวยงามแก่ผู้เยี่ยมชม

สวนพฤกษศาสตร์เมืองพล ขอนแก่น

ทำการพัฒนาพื้นที่ศูนย์ฯ จำนวน 10 ไร่ เพื่อจัดแสดงพืชวงศ์ไม้ตามหลักอนุกรมวิธานพืช จำนวน 5 วงศ์ ได้แก่ วงศ์ถั่ว(Papilionaceae), วงศ์เข็ม(Rubiaceae), วงศ์ไทร(Moraceae), วงศ์ยาง(Dipterocarpaceae) และวงศ์ขิง-ข่า(Zingiberaceae) นอกจากนี้ ยังได้ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าป้ายชื่อศูนย์ฯ ป้ายทางเข้าศูนย์ฯ ด้วยการปลูกตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับบริเวณโดยรอบให้สวยงามเป็นที่ดึงดูดแก่ผู้เยี่ยมชม ส่วนบริเวณด้านหน้าอาคารสำนักงาน เป็นพื้นที่โล่งลานกว้าง ได้ทำการปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยการปลูกหญ้านวลน้อย เพิ่มความสดใสด้วยสีเขียวขจีของต้นหญ้า และข้างอาคารตกแต่งด้วยไม้ประดับเพื่อความร่มรื่นเย็นสบายแก่ผู้เยี่ยมชม

นอกจากนี้ ได้จัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ประจำภูมิภาคอีก 2 แห่ง ได้แก่ 1) สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่าสุโขทัย ณ บริเวณทุ่งทะเลหลวง ตำบลปากแคว อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและการให้บริการ

แก่ประชาชน อาทิเช่น อาคารสำนักงาน อาคารเรือนกระจกประธาน อาคารเรือนกระจกเล็ก อาคารสักการะพระแม่ย่าห้องน้ำ บ้านพักพนักงาน ลานจัดแสดงอัมมจรรย์ ร้านกาแฟ และป้ายชื่อโครงการ เป็นต้น และ 2) สวนพฤกษศาสตร์เกาะระ พังงา ก่อตั้งในพื้นที่เกาะระ ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการขออนุญาตใช้ที่ดินจากกรมป่าไม้ เพื่อจักได้พัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์และความหลากหลายทางชีวภาพบนเกาะและระบบนิเวศทางทะเล และเป็นศูนย์อนุรักษ์พันธุ์พืชในระดับภูมิภาคต่อไป

การเพาะขยายพันธุ์พืช

ได้ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ไม้เพื่อใช้ในการตกแต่ง ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ภายในสวน จัดแสดงภายในโรงเรือน จัดแสดงตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จัดปลูกเพิ่มเติม ในวงศ์ไม้ ในพื้นที่เสื่อมโทรม และแจกจ่ายให้กับประชาชน หน่วยงานราชการ และหน่วยงานทั่วไป โดยในปีงบประมาณ 2552 ได้ทำการเพาะขยายพันธุ์ไม้ที่เพาะขยายพันธุ์ง่าย ได้แก่ ไม้ดอก ไม้ประดับต่างๆ จำนวน 530,213 ต้น พันธุ์ไม้ที่เพาะขยายพันธุ์ยากโดยการใช้เทคนิคพิเศษ

จำนวน 105,348 ต้น เพื่อการศึกษาวิจัย การอนุรักษ์ ชนิดพันธุ์ และเพื่อปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ นอกจากนี้ได้ ทำการเพาะขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจ อาทิเช่น พันธุ์พืชป่า กล้วยไม้ เฟิน และปิโกเนีย เป็นต้น จำนวน 208,692 ต้น เพื่อการจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับองค์การฯ

หน่วยงาน	เป้าหมาย (ต้น)	ผลการดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ไม้			รวม
		ขยายพันธุ์ง่าย	ขยายพันธุ์ยาก	ไม้เศรษฐกิจ	
1. สำนักพัฒนาและปลูกบำรุง	420,500	275,693	24,008	187,922	487,623
2. สำนักวิชาการ-วิจัย	72,000	8,684	81,340	-	90,024
3. สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก	54,000	62,949	-	16,770	79,719
4. สวนพฤกษศาสตร์ระยอง	40,000	77,629	-	4,000	81,629
5. สวนพฤกษศาสตร์เมืองพล ขอนแก่น	54,000	105,258	-	-	105,258
รวม	640,500	530,213	105,348	208,692	844,253

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

ในปีงบประมาณ 2552 องค์การฯ มีการถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการไปสู่เยาวชน ประชาชน และนักเรียน นักศึกษา ในกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

การจัดวิทยากรนำชมสวนฯ เพื่อให้ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ จำนวน 444 ครั้ง โดยการจัดบรรยายประกอบสื่อสารสนเทศในอาคารศูนย์สารสนเทศเป็นประจำทุกวัน จัดวิทยากรนำชมและบรรยายให้ความรู้ทางด้านพืชในเส้นทางศึกษาพรรณไม้ในสภาพธรรมชาติให้แก่เยาวชน นิสิต นักศึกษา ผู้เข้าเยี่ยมชมทั่วไป และหน่วยงานต่างๆ จำนวน 35,358 คน

การจัดฝึกอบรมเยาวชน เพื่อปลูกฝังกล่อมเกล้าให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติด้านพืช โดยในปีงบประมาณ 2552 ได้ทำการจัดอบรมในหลักสูตรต่างๆ อาทิเช่น หลักสูตร “นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรุ่นเยาว์”, หลักสูตร “นักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น”, หลักสูตร “ผู้นำชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”, หลักสูตร “เทคโนโลยีการปลูกให้แก่เกษตรกร”, หลักสูตร “การผลิตสินค้าที่ระลึกให้แก่กลุ่มแม่บ้าน”, หลักสูตร “อาสาสมัครนำชมสวน”, หลักสูตร “ละออ่อนน้อยนำชมสวน” อบรม

“การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และอบรม “การถ่ายภาพทางพฤกษศาสตร์” เป็นต้น โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมทุกหลักสูตร จำนวน 830 คน

จัดบรรยายให้ความรู้ทางวิชาการ โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังการบรรยาย จำนวน 441 คน ในหัวข้อเรื่องต่างๆ อาทิเช่น

- เรื่อง “ปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อน” โดยนางกนกวรรณ แคลฮุน และ นายสมยศ ศีลาล้อย ในงานนิทรรศการ Flora & Fauna Exotica 2008 ณ The Emporium กรุงเทพมหานคร

- เรื่อง “เครือข่ายกล้วยไม้เพื่อการอนุรักษ์” โดย Dr.Henrik A Pederson, Dr.Santi Watthana, Dr.Hebert Kurzweil

- เรื่อง “Water bugs and Introduction to Aquatic Insects” โดย Dr.Hebert Kurzweil and Dr.Somyot Silalom

- เรื่อง “พืชสมุนไพร” โดย นายวิทยา ป่องอมรกุล และคณะ

- เรื่อง “การนำกล้วยไม้ออกจากขวด” โดยนางสุจินดา สอนพุด และคณะ

จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เนื่องในวันสำคัญ โดยมีนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่างๆ จำนวน 68,087 คน อาทิเช่น วันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ, วันเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช, วันเด็กแห่งชาติ, วันสิ่งแวดล้อมโลก, วันเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคมหาราชินี, วันเข้าพรรษา และวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก เป็นต้น

- จัดกิจกรรม “ปลูกต้นไม้เพื่อแม่ของแผ่นดิน”

เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 77 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ 23 สิงหาคม 2552 เพื่อเทิดพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณสมเด็จพระนางเจ้าฯ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของความหลากหลาย และเกิดความรักภูมิใจในทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ โดยในการจัดงานครั้งนี้มีกิจกรรมสำคัญ ประกอบด้วย การปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่โลก ซึ่งทำการประชาสัมพันธ์

เชิญชวนประชาชนทั่วไปร่วมเป็นผู้อุปถัมภ์ในการปลูกต้นไม้และร่วมอนุรักษ์พรรณไม้ไทยในสวนพฤกษศาสตร์ พร้อมจัดทำใบประกาศเกียรติคุณและจัดทำป้ายชื่อของผู้มีอุปการคุณติดไว้ที่ต้นไม้ด้วย และการจัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ผลของสภาวะโลกร้อนต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ในโอกาสนี้ พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ทำการปล่อยต้นไม้คืนสู่ป่าธรรมชาติ โดยการใช้หนังสือตั้งกิ่งเมล็ดพันธุ์พืชให้กระจายสู่ป่า จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ ตะคร้ำ มะขัก มะฝ่อ ตะขบป่า และจำปี้รชนี ทั้งนี้ ได้ร่วมเป็นผู้อุปถัมภ์ในการปลูกต้นไม้เงิน วงศ์มะเกลือ เพื่อการอนุรักษ์พรรณไม้ไทยในสวนพฤกษศาสตร์อีกด้วย

- กิจกรรม “9 ในดวงใจถวายพระพรชัยมงคลแด่พ่อแห่งแผ่นดิน” โดยดร.ก้องกานดา ชยามฤต พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร พนักงานและลูกจ้าง องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ร่วมร้องเพลงสดุดีมหาราชา และเพลงสรรเสริญพระบารมี เพื่อแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และพระบรมราชินีนาถ

ในวันที่ 3 ธันวาคม 2552 ดร.ประมุข เพ็ญสุต รองผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์เป็นประธานในพิธี ถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในกลุ่มผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

- **การจัดนิทรรศการ** เพื่อให้ความรู้ทางพฤกษศาสตร์ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ในปีงบประมาณ 2552 องค์การฯ ได้จัดนิทรรศการ จำนวน 51 ครั้ง มีผู้เข้าชม นิทรรศการทั้งสิ้น 243,983 คน ซึ่งจะจัดขึ้น ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ และสวนพฤกษศาสตร์สาขา นอกจากนี้ ยังได้จัดตาม โรงเรียน หน่วยงาน และสถานที่สำคัญ โดยจัดนิทรรศการ ในเรื่องต่างๆ อาทิเช่น “เผยแพร่พระอัจฉริยภาพในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”, “การอนุรักษ์พรรณไม้ท้องถิ่น”, “ภาวะโลกร้อน”, “พรรณไม้หายาก”, “การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น”, “พรรณไม้เด่นวันนี้” (ซึ่งจะจัดขึ้นโดยเปลี่ยนชื่อพรรณไม้ทุกเดือน), “องค์การสวนพฤกษศาสตร์สวนความรู้คู่แผ่นดิน”, “การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ บึงจ่ารุง”, “มรดกทางธรรมชาติ”, “แนวทางการปลูกป่า”, “นิทรรศการมหัศจรรย์พืชไทย” และ “นิทรรศการการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย” เป็นต้น

เผยแพร่ความรู้ / ผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
ในวารสารสากลต่างๆ จำนวน 9 เรื่อง ดังนี้

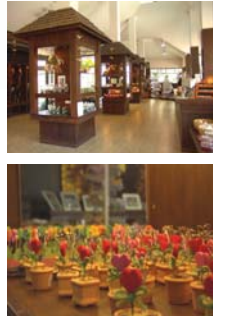
- Norsaengsri, M. & Chantaranothai, P. 2008. A Revised Taxonomic Account of *Paspalum* L. (Poaceae) in Thailand. *The Natural History Journal of Chulalongkorn University* 8(2): 99-119.
- Watthana, S. & Pedersen, H.A.. 2008. Phorophyte Diversity, Substrate Requirements and Fruit Set in *Dendrobium scabrilingue* Lindl. (Asparagales: Orchidaceae): Basic Observations for Reintroduction Experiments. *The Natural History Journal of Chulalongkorn University* 8(2): 135-142.
- Damapong, S., Thapayai, C. & Watthana, S. 2008. *Ornithochilus yingjiangensis* Z.H. Tsi (Orchidaceae), A New Record for Thailand. *The Natural History Journal of Chulalongkorn University* 8(2): 213-215.
- Barford, A.S. & Pongsattayapipat, R. 2008. Validation of *Licuala pitta* (Arecaceae; Coryphoideae) from Southeast Thailand. *Blumea* 53(3): 617-620.
- Norsaengsri, M. & Chantaranothai, P. 2008. The tribe *Centotheceae* (Poaceae) in Thailand. *Thai For Bull. (Bot.)* 36" 52-60.
- Fukushima, M., Kanzaki, M., Hara, M., Ohkubo, T., Preechapanya, P. & Choocharoen, C. 2008. Secondary forest succession after the cessation of swidden cultivation in the montane forest area in Northern Thailand. *Forest Ecology and Management* 255: 1994-2006.
- Suksathan, P., Gustafsson, M.H. & Borchsenius, F. 2009. Phylogeny and generic delimitation of Asian Marantaceae. *Botanical Journal of the Linnean Society* 159: 381-395.
- La-ongsri, W., Trisonthi, C. & Balslev, H. 2009. Management and use of *Nelumbo nucifera* Gaertn. In Thai wetlands. *Wetlands Ecology Management* 17: 279-289.
- Srithi, K., Balslev, H., Wangpakapattanawong, P., Srisanga, P. & Trisonthi, C. 2009. Medicinal Plant Knowledge and its erosion among the Mien (Yao) in Northern Thailand. *Journal of Ethnopharmacology* 123: 335-342.

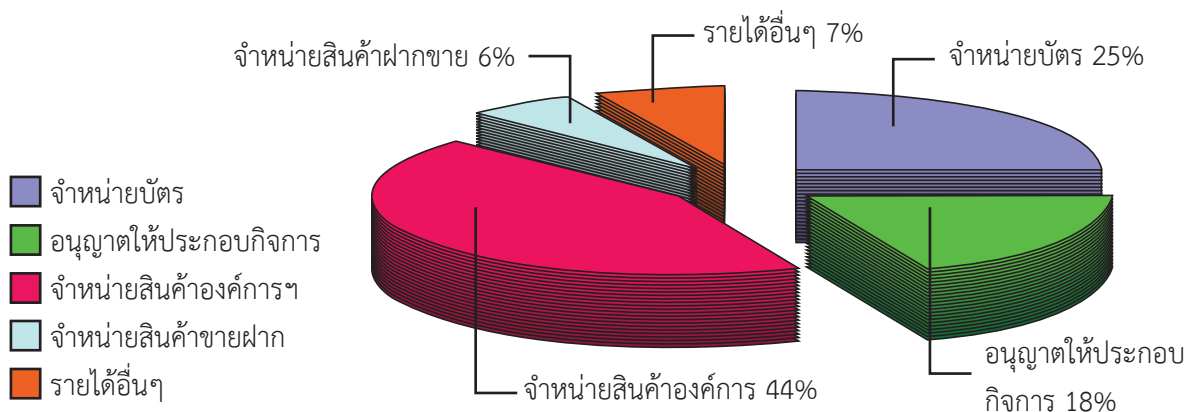
การพัฒนาธุรกิจ

ในปีงบประมาณ 2552 องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดทำแผนการตลาด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการรายได้เพื่อการพึ่งตนเองในอนาคต เพิ่มช่องทางการให้บริการผลิตภัณฑ์ขององค์การฯ ทาง Website ขององค์การฯ จัดโปรโมชั่นร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตร อาทิ เช่น สวนสัตว์เชียงใหม่ และกลุ่มผู้ทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และประสานบริษัท/ห้างร้าน/หน่วยงาน เพื่อนำสินค้าขององค์การฯ ฝากวางจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ อาทิเช่น ร้านจำหน่ายหนังสือ และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ เป็นต้น พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาฐานองค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์เพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์ต่อไปในอนาคต เช่น กล้วยไม้ไทย พืชสมุนไพร ผักพื้นบ้าน เป็นต้น

ส่วนการดำเนินงานจัดเก็บรายได้และการให้บริการขององค์การฯ ในปีงบประมาณ 2552 จัดเก็บรายได้ จำนวน 13.441 ล้านบาท ดังนี้

- จำหน่ายบัตรเข้าชมสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 3.354 ล้านบาท
- จำหน่ายสินค้าขององค์การฯ อาทิเช่น หนังสือพรรณไม้ หนังสือพรรณไม้ น้ำบิงบอระเพ็ด โปสเตอร์ เสื้อ และพันธุ์ไม้ และสินค้าฝากขายจากชุมชน ผลิตภัณฑ์กระดาษสา เครื่องสำอางที่ผลิตจากสมุนไพร และของที่ระลึกต่างๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น 6.655 ล้านบาท
- ให้เช่าห้องประชุม/จัดสัมมนา จำนวน 0.005 ล้านบาท
- ให้สิทธิเอกชนเข้าประกอบกิจการในพื้นที่ศูนย์ฝึกอบรม จำนวน 2.491 ล้านบาท
- รายได้อื่นๆ อาทิเช่น ค่าเช่าห้องประชุม ค่าลงทะเบียน ค่าจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 0.936 ล้านบาท

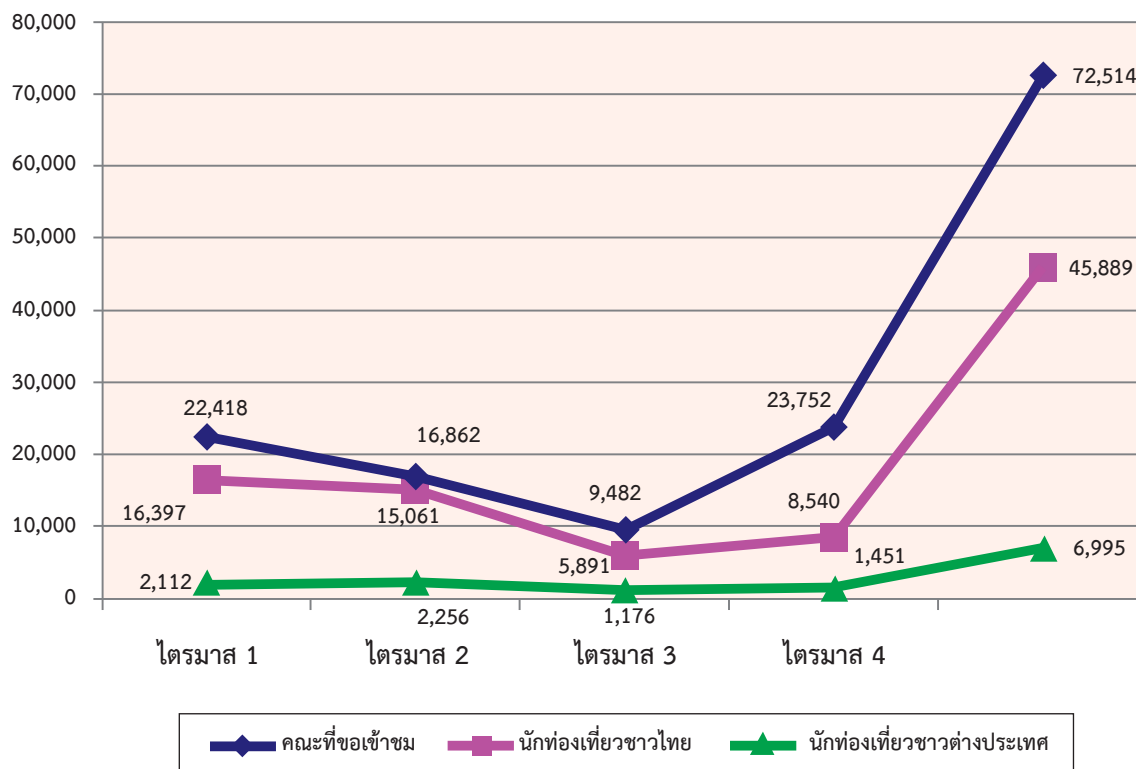

สถิตินักท่องเที่ยว

ประเภท	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	รวม (คน)
คนที่ขอเข้าชม	22,418	16,862	9,482	23,752	72,514
นักท่องเที่ยวชาวไทย	16,397	15,061	5,891	8,540	45,889
นักท่องเที่ยวต่างชาติ	2,112	2,256	1,176	1,451	6,995
รวม	40,927	34,179	16,549	33,743	125,398

สถิตินักท่องเที่ยวประจำปี 2552

หน่วย : คน

การบริหารจัดการ

ในด้านการบริหารงาน ในปีงบประมาณ 2552 ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ระบบเครือข่ายภายในและการพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ อีกทั้ง ดำเนินการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรฯ นำผลที่ได้มาประเมิน ติดตาม ตรวจสอบ และหามาตรฐานวางแผนการบริหารจัดการให้ระดับความเสี่ยงด้านต่างๆ ขององค์กรฯ ลดลง และได้มีการจัดทำการควบคุมภายในระดับองค์กร ของการดำเนินงานใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านทรัพย์สิน ด้านการรายงานการเงิน การบริหารบุคคล ระบบสารสนเทศ งานการพัสดุ และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรฯ ตลอดจนจัดประชุมคณะกรรมการ อนุกรรมการคณะต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน มีเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรอื่นทั้งในและนอกประเทศ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในระดับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการจัดอบรมเพิ่มทักษะในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ ในโครงการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและบุคลากร เพื่อเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้าง ในทุกระดับชั้น

การพัฒนาบุคลากร

ดำเนินการในด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในด้านต่างๆ ดังนี้

- **ด้านโครงสร้าง** ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจที่เพิ่มขึ้น มีการแบ่งส่วนงานให้ชัดเจน จัดบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามโครงสร้างใหม่ที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการองค์การฯ ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2552 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2552 โดยมีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อองค์การฯ ด้วย

- **ด้านการศึกษา** ได้ส่งเสริมให้พนักงานขององค์การฯ ได้รับทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คือ นางรัชชพร สุขสถาน ศึกษาในสาขาวิชาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในการทำงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ที่ได้มาสร้างคุณค่าให้กับผู้รับบริการขององค์การฯ

ต่างประเทศ

- นายชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์ ประธานคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พร้อมด้วยคณะกรรมการอันได้แก่ นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา, นายสมชัย อภิวัฒน์พร, นายบุญนำ นิกรเทศ, นายวรสิทธิ์ เต็มจิตรอารีย์, ร้อยตรีฤทธิยา การุณ, นายวีระพงษ์ บริสุทธิ์สุขกมล และ นางก่องกานดา ชยามฤต ผู้อำนวยการฯ และนางสาวรุจิวัลย์ ศิริวรรณ ศึกษาดูงาน ณ ประเทศสหราชอาณาจักร ในระหว่างวันที่ 23-29 พฤษภาคม 2552 เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ด้านสวนพฤกษศาสตร์ แก่กรรมการ อันจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาช่วยในการกำกับดูแลและบริหารองค์การ อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายโครงการความร่วมมือทางวิชาการ ร่วมกับสวนพฤกษศาสตร์ต่างประเทศอีกด้วย

การศึกษาดูงาน

ภายในประเทศ

จัดกิจกรรมการทัศนศึกษาและดูงานภายในประเทศ สำหรับพนักงานและลูกจ้าง ระหว่างวันที่ 16-19 กรกฎาคม 2552 จำนวน 30 คน เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ตรงด้วยการเรียนรู้จากหน่วยงานอื่นที่มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ทำให้ประสบความสำเร็จหรือได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และเพื่อการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานภายในองค์กร สร้างความพึงพอใจ

- ดร.สุญาณี เวสสุบุตร รองผู้อำนวยการฯ พร้อมด้วยคณะทำงานจัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรฯ ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ราชการใหม่ புதையா, ศูนย์วิจัยป่าไม้มาเลเซีย FRIM ประเทศมาเลเซีย และสวนนกจุงรัง, ในท์ซาฟารี, สวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ ในระหว่างวันที่ 10-13 มิถุนายน 2552 เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหาแนวทางในการจัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาองค์กรสู่มาตรฐานสากล สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด วิสัยทัศน์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้ง เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับสวนพฤกษศาสตร์ ในต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

การอบรม/ประชุม/สัมมนา

ภายในประเทศ

- การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรขององค์กร เรื่อง “การบูรณาการระบบการบริหารจัดการกับการบริหารความเสี่ยง” เพื่อเชื่อมโยงแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกันและต่อเนื่องกัน นำความรู้ด้านบริหารจัดการความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่ยังมีอยู่มาพิจารณาร่วมกันเพื่อบริหารจัดการอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรฯ และหาแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุผลตามที่กำหนด ระหว่างวันที่ 11-12 ธันวาคม 2552 ณ ห้องประชุมอาคารศูนย์สารสนเทศ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
- การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรขององค์กร เรื่อง “การบริหารโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรและแนวการบริหารจัดการองค์กร” เพื่อทบทวนเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลักขององค์กร ส่งเสริมให้ส่วนงานต่างๆ จัดทำแผนกิจกรรม โครงการ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรฯ และหาแนวทางในการบริหารจัดการ ในด้านการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การจัดการสารสนเทศ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ในระหว่างวันที่ 22-24

กันยายน 2552 ณ ริมดอย รีสอร์ท อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายกล้วยไม้ไทยเพื่อการอนุรักษ์ เป็นการประสานความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัยของกล้วยไม้ไทยระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของประเทศ และหาแนวทางการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทยของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิจัยด้านการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทยจากหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุมอาคารศูนย์สารสนเทศ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

- ส่งเสริมบุคลากรขององค์กรเข้าร่วมรับการฝึกอบรม/สัมมนา/ประชุม กับหน่วยงานภายนอกองค์กรฯ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยได้จัดส่งเข้าร่วมอบรม/สัมมนา/ประชุม ในเรื่องต่างๆ อาทิเช่น เรื่อง “การตรวจสอบภายในและการควบคุม

ภายใน”, เรื่อง “การงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”, เรื่อง “โครงสร้างการศึกษาเพื่อกำหนดโครงสร้างแผนงานระยะที่ 2”, เรื่อง “ก้าวทันมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่และประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้น”, เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการองค์กรฯ”, เรื่อง “Network on Corporate Governance of State Enterprise in Asia”, เรื่อง “รายงานแห่งชาติว่าด้วยการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ”, เรื่อง “Assesing and Rostqang Biodiversity In a human Dominated Land Scape” และเรื่อง “กฎหมายและแนวทางของต่างประเทศในการคุ้มครอง Red Data Species และยุติการสูญพันธุ์และสูญเสียที่อยู่อาศัย” เป็นต้น

ภายนอกประเทศ

- ดร.ปรัชญา ศรีสง่า ดร.จรัญ มากน้อย และนายวิทยา ปองอมรกุล เข้าร่วมประชุมทางวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 “Symposium of the ‘Flore du Cambodge, du Laos et du Vietnam’ ประเทศกัมพูชา ระหว่างวันที่ 7-18 ธันวาคม 2551 เพื่อเผยแพร่ผลงานทางพฤกษศาสตร์ในระดับนานาชาติและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ

- นางก่องกานดา ชยามฤต ผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับเชิญจากสวนพฤกษศาสตร์ Missouri ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา เรื่อง Assessment of the Status and Distribution of Globally Threatened Plant Species in Indochina ระหว่างวันที่ 14-17 กันยายน 2552 ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม

- นางสุญาณี เวสสุบุตร รองผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์ เข้าร่วมประชุม First Asian Chapter Meeting of International Society for Biological and Environmental Repositories (ISBER) and Asian Network of Research Resources Centers (ANRRC) ระหว่างวันที่ 22-25 กันยายน 2552 ณ COEX Center กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ โดยได้รับเชิญเป็นวิทยากรใน Plenary Session ทางด้านทรัพยากรพืช

ส่วนที่

รายงานการเงินและรายงาน

คณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานการเงินปี 2551-2552

องค์การสวนพฤกษศาสตร์

งบดุล

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

	หมายเหตุ	30 ก.ย.2552	หน่วย : บาท 30 ก.ย.2551
		บาท	บาท
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	49,360,546.35	29,506,696.48
สินค้าคงเหลือ	4	4,110,940.43	4,794,990.59
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	5	70,409,093.48	16,946,816.70
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		123,880,580.26	51,248,503.77
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	6	392,186,556.91	394,753,583.45
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ)	7	1,392,438.36	-
สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	8	2,356,878.50	6,404,265.55
บัญชีพักสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	-	-
สินทรัพย์อื่น	10	30,132.00	30,132.00
รวมสินทรัพย์		519,846,586.03	452,436,484.77
หนี้สินและส่วนของทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	11	2,842,890.65	6,532,764.50
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	12	16,084,569.19	9,255,789.08
รวมหนี้สินหมุนเวียน		18,927,459.84	15,788,553.58
หนี้สินอื่น	13	2,616,798.00	1,488,739.59
รวมหนี้สิน		21,544,257.84	17,277,293.17
ส่วนของทุน			
ทุน	14	858,107,095.02	806,625,747.24
กำไร(ขาดทุน)สะสม		(359,804,766.83)	(371,466,555.64)
รวมส่วนของทุน		498,302,328.19	435,159,191.60
รวมหนี้สินและส่วนของทุน		519,846,586.03	452,436,484.77

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นางก่องกานดา ชยามฤต)

ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์

(นายภราดร หอมไย้ม)

ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

**องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551**

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	30 ก.ย.2552 บาท	30 ก.ย.2551 บาท
รายได้			
รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		146,909,986.76	77,657,700.00
รายได้จากการเข้าชมสวน		3,137,664.51	3,273,401.84
รายได้จากการให้เช่าห้องประชุมสำนักงาน		4,672.90	3,177.57
รายได้จากการให้สิทธิประกอบกิจการ		177,884.76	666,164.73
รายได้จากการอนุญาตให้ใช้พื้นที่		222,129.29	222,786.45
รายได้จากการขายสินค้า		1,572,073.48	1,819,285.63
รายได้จากการจัดประชุมสัมมนา		-	276,635.46
รายได้ดอกเบียเงินฝากธนาคาร		355,624.60	662,730.54
รายได้จากการจัดทำป้ายพรรณไม้		99,065.45	95,859.81
รายได้จากการจำหน่ายน้ำประปา		2,849.50	72,153.44
รายได้จากการจำหน่ายสินค้ารับฝากขาย		2,746,610.05	3,363,688.41
รายได้จากการจำหน่ายพรรณไม้		881,893.00	894,386.00
รายได้จากการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม		1,133,696.52	1,025,177.65
รายได้จากการดำเนินงานศูนย์ฝึกอบรม		8,741,214.58	6,788,751.72
รายได้อื่น		857,726.80	995,440.48
รวมรายได้		166,843,092.20	97,817,339.73
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
เงินเดือน ค่าจ้าง		34,420,068.55	32,561,798.00
ค่าสาธารณูปโภค		3,971,146.19	3,737,090.64
ค่าตอบแทน		18,659,381.68	19,568,659.89
ค่าใช้สอย		32,239,428.42	23,771,039.20
ค่าวัสดุ		19,295,925.41	19,676,162.02
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และทรัพย์สินไม่มีตัวตนตัดบัญชี		38,661,533.17	37,224,089.41
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานศูนย์ฝึกอบรม		8,092,064.51	9,067,471.78
ค่าใช้จ่ายโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ		370,501.80	1,090,937.64
ค่าใช้จ่ายโครงการกัญชงในพระราชดำริ		302,276.00	315,427.14
รวมรายจ่าย		156,012,325.73	147,012,675.72
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		10,830,766.47	(49,195,335.99)

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

**องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกำไรสะสม
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551**

หน่วย : บาท

	30 ก.ย.2552	30 ก.ย.2551
	บาท	บาท
ขาดทุนสะสมต้นงวดก่อนปรับปรุง	(371,466,555.64)	(322,591,833.02)
รายการปรับปรุงเพิ่ม(ลด)		
ผลสะสมจากการดำเนินงานงวดก่อน	831,022.34	320,613.37
ขาดทุนสะสมต้นงวดหลังปรับปรุง	(370,635,533.30)	(322,271,219.65)
ขาดทุนสุทธิ	10,830,766.47	(49,195,335.99)
รวมขาดทุนสะสมยกไป	<u>(359,804,766.83)</u>	<u>(371,466,555.64)</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกระแสเงินสด
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

	หน่วย : บาท	
	30 ก.ย.2552	30 ก.ย.2551
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ขาดทุนสุทธิ	10,830,766.47	(49,195,335.99)
รายการปรับกระทบขาดทุนสุทธิเป็นเงินสดรับ(จ่าย)จากการดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และทรัพย์สินไม่มีตัวตนตัดบัญชี	38,661,533.17	37,224,089.41
ปรับปรุงกำไรสะสมงวดก่อนเพิ่มขึ้น(ลดลง)	831,022.34	320,613.37
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในเงินทุนหมุนเวียน	50,323,321.98	(11,650,633.21)
สินค้าคงเหลือ(เพิ่มขึ้น)ลดลง	684,050.16	(1,441,068.58)
ลูกหนี้เงินยืมโดยตรง(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(587,261.18)	27,784.78
ลูกหนี้การค้า (เพิ่มขึ้น)ลดลง	305,894.00	(305,894.00)
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(899.75)	513.84
ดอกเบี้ยค้างรับ(เพิ่มขึ้น)ลดลง	37,374.83	807,943.66
เงินค้างรับ(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(51,561,936.58)	(8,450,990.32)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(1,655,448.10)	24,818.29
เจ้าหนี้การค้าเพิ่มขึ้น(ลดลง)	(3,689,873.85)	(1,666,252.19)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น(ลดลง)	1,646,521.41	(985,559.26)
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่มขึ้น(ลดลง)	5,182,258.70	190,605.48
เงินสดสุทธิได้มาจากการดำเนินงาน	684,001.62	(23,448,731.51)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินฝากธนาคารประจำเกิน 3 เดือน(เพิ่มขึ้น)ลดลง	-	28,665,079.70
เงินลงทุนในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(35,886,944.99)	(20,743,066.10)
เงินลงทุนในสินทรัพย์ไม่มีตัวตน(เพิ่ม)ลด	(1,600,000.00)	0.00
เงินลงทุนในสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง(เพิ่มขึ้น)ลดลง	4,047,387.05	(1,475,350.25)
เงินลงทุนในบัญชีพักสินทรัพย์ไม่มีตัวตน(เพิ่ม)ลด	0.00	0.00
สินทรัพย์อื่น(เพิ่มขึ้น)ลดลง	-	(15,132.00)
หนี้สินอื่นเพิ่มขึ้น(ลดลง)เพิ่มขึ้น	1,128,058.41	(47,219.97)
ตัดจำหน่ายทรัพย์สิน	-	-
เงินสดสุทธิใช้ไปจากกิจกรรมลงทุน	(32,311,499.53)	6,384,311.38
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินรับจากงบประมาณ(ทุนอุดหนุน)	51,481,347.78	23,592,973.00
เงินรับจากการบริจาค	-	2,011,640.00
เงินรับจากเงินพระราชทาน - ห้างห้อย เพิ่มขึ้น (ลดลง)	-	-
เงินสดสุทธิได้มาจากการจัดหาเงิน	51,481,347.78	25,604,613.00
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	19,853,849.87	8,540,192.87
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	29,506,696.48	20,966,503.61
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	49,360,546.35	29,506,696.48

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

หน่วย : บาท

	30 ก.ย.2552	30 ก.ย.2551
	บาท	บาท
เงินเดือน ค่าจ้าง		
เงินเดือน	23,359,590.00	22,173,992.00
ค่าจ้างชั่วคราว	11,060,478.55	10,387,806.00
ต้นทุนขาย-หมวดเงินเดือนค่าจ้าง	-	-
รวมเงินเดือน ค่าจ้าง	<u>34,420,068.55</u>	<u>32,561,798.00</u>
ค่าสาธารณูปโภค		
ค่าไฟฟ้า	2,981,907.48	2,631,872.75
ค่าโทรศัพท์	833,978.03	873,808.93
ค่าไปรษณีย์	138,988.50	217,444.00
ค่าน้ำประปา	16,272.18	13,964.96
รวมค่าสาธารณูปโภค	<u>3,971,146.19</u>	<u>3,737,090.64</u>
ค่าตอบแทน		
ค่าทำงานล่วงเวลา	938,377.67	580,259.86
ค่าจ้างเหมาแรงงาน	10,366,027.29	7,438,660.25
ค่าเล่าเรียนบุตร	179,589.50	198,350.00
ค่ารักษาพยาบาล	2,266,220.75	1,879,423.00
เงินช่วยเหลือบุตร	69,000.00	68,700.00
เงินสมทบเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	2,024,567.64	1,981,005.30
เงินทดแทนเมื่อออกจากงาน	213,464.00	932,142.00
ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจสอบ	252,500.00	304,050.00
ค่าเบี้ยประชุม	937,135.00	1,536,200.00
เงินโบนัสพนักงาน	-	2,948,016.00
ค่าครองชีพ	98,440.00	-
ต้นทุนค่าตอบแทน	1,314,059.83	1,701,853.48
รวมค่าตอบแทน	<u>18,659,381.68</u>	<u>19,568,659.89</u>

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

หน่วย : บาท

	30 ก.ย.2552	30 ก.ย.2551
	บาท	บาท
ค่าใช้จ่าย		
ค่าที่พัก เบี้ยเลี้ยง และค่าพาหนะเดินทาง	10,897,472.01	11,049,605.25
ค่าลงทะเบียนอบรมสัมมนาต่างๆ	133,179.00	86,375.85
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	181,088.95	174,750.19
ค่ารับรอง	395,904.95	598,759.03
ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ, วัสดุสำนักงาน	3,806,814.39	2,233,011.35
ค่ารับรองประจำตำแหน่ง	338,991.07	342,260.68
ค่าจ้างสำรวจปรับปรุงพื้นที่	342,264.00	348,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	14,422,179.66	6,893,784.13
ต้นทุนขาย-หมวดใช้สอย	1,721,534.39	2,044,492.72
รวมค่าใช้จ่าย	<u>32,239,428.42</u>	<u>23,771,039.20</u>
ค่าวัสดุ		
ค่าวัสดุเชื้อเพลิง,พาหนะ	1,651,855.73	2,287,828.70
ค่าวัสดุการเกษตร	3,462,965.86	3,459,424.93
ค่าวัสดุ สำนักงาน,ครัวเรือน,ไฟฟ้า	1,450,827.29	1,343,194.64
ค่าวัสดุซ่อมแซม	-	39,460.15
ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์	907,278.70	1,204,724.71
ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	668,471.73	453,656.75
ค่าวัสดุครุภัณฑ์	4,015,523.89	1,592,291.00
ค่าวัสดุเผยแพร่และโฆษณา	1,167,795.28	1,146,845.88
ค่าวัสดุก่อสร้าง	1,484,052.68	2,136,765.23
ค่าวัสดุพิธีภัณฑ์	368,762.00	126,520.00
ค่าวัสดุสำรวจ/สนาม	224,919.00	113,743.40
ต้นทุนขาย-หมวดวัสดุ	3,893,473.25	5,771,706.63
รวมค่าวัสดุ	<u>19,295,925.41</u>	<u>19,676,162.02</u>

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

หน่วย : บาท

	30 ก.ย.2552	30 ก.ย.2551
	บาท	บาท
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานศูนย์ฝึกอบรม		
ค่าใช้จ่ายต้นทุนในการดำเนินงาน	2,975,117.56	2,611,973.26
เงินเดือนค่าจ้าง	3,171,386.15	2,387,471.34
ค่าสาธารณูปโภค	836,850.53	402,430.35
ค่าตอบแทน	46,700.00	39,700.00
ค่าใช้สอย	471,760.57	345,877.98
ค่าวัสดุ	590,249.70	3,280,018.85
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานศูนย์ฝึกอบรม	<u>8,092,064.51</u>	<u>9,067,471.78</u>
ค่าใช้จ่ายในโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ		
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	359,950.30	1,086,587.64
ค่าเบี้ยประชุมโครงการหิงห้อย	7,000.00	-
ค่ารับรองโครงการหิงห้อย	3,551.50	4,350.00
ทุนวิจัยโครงการหิงห้อย	-	-
ค่าวัสดุจัดนิทรรศการ	-	-
รวมค่าใช้จ่ายในโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ	<u>370,501.80</u>	<u>1,090,937.64</u>
ค่าใช้จ่ายในโครงการกัญชงในพระราชดำริ		
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	302,276.00	315,427.14
รวมค่าใช้จ่ายในโครงการกัญชงในพระราชดำริ	<u>302,276.00</u>	<u>315,427.14</u>
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		
ค่าเสื่อมราคา	38,661,533.17	37,224,089.41
รวมค่าเสื่อมราคา	<u>38,661,533.17</u>	<u>37,224,089.41</u>
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	<u>156,012,325.73</u>	<u>137,945,203.94</u>

รายงานการกำกับดูแล ของคณะกรรมการตรวจสอบ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ปีงบประมาณ 2552 (ตุลาคม 2551-กันยายน 2552)

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการแต่งตั้งตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2552 ตามคำสั่งคณะกรรมการองค์การฯ ที่ 7/2552 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2552 และตามคำสั่งแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบทดแทนตำแหน่งที่ว่าง คำสั่งที่ 10/2552 ลงวันที่ 7 กันยายน 2552 โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

1. นายสมชัย	อภิวัฒนพร	ประธานกรรมการ
2. นายสหัส	บุญญาวิวัฒน์	กรรมการ
3. นายสุวิทย์	วิชาวุธ	กรรมการ
4. ร้อยตรีฤชญา	การุญ	กรรมการ
5. นายธงชน	วังอนานนท์	เลขานุการ

การรายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2552 เป็นการรายงานการกำกับดูแล และผลการตรวจสอบการบริหารด้านการเงินการคลัง การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ นโยบายของคณะกรรมการฯ และมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การฯ ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด และการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่อื่นๆ ตามคู่มือการปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2552 ซึ่งได้มีการจัดประชุม 7 ครั้ง คือการประชุมครั้งที่ 8/2551 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2551, ครั้งที่ 9/2551 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2551, ครั้งที่ 10/2551 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2551, ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552, ครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2552, ครั้งที่ 3/2552 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2552 และครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 โดยมีผลการตรวจสอบดังนี้

1. การตรวจสอบการบริหารด้านการเงิน การคลัง (Financial Auditing)

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้มีการสอบทานรายงานการตรวจสอบงบการเงินประจำเดือน ซึ่งได้แก่งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรขาดทุนสะสม รายงานการตรวจสอบยอดเงินสดคงเหลือประจำวัน รายงานยอดบัญชีเงินฝากธนาคารคงเหลือทุกบัญชี เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลตัวเลขที่ปรากฏในรายงานงบการเงินขององค์การฯ ประจำปีงบประมาณ 2552 (เดือนตุลาคม 2551-กันยายน 2552)

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

องค์การฯ ได้จัดทำงบการเงินรายเดือน และงบการเงินประจำปีงบประมาณ 2552 ครบถ้วนทั้ง 12 เดือน โดยแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานถูกต้องตามควรในสาระสำคัญ ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วน และได้มีการสอบทานงบการเงินโดยผู้ตรวจสอบภายในเรียบร้อยแล้ว ไม่พบว่ามีรายการใดไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และได้มีการลงนามรับรองงบการเงินขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ โดยผู้อำนวยการและรักษาการผู้อำนวยการสำนักบริหาร

2. การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายคณะกรรมการ องค์การฯ และมติของคณะรัฐมนตรี(Compliance Auditing)

ผลการตรวจสอบ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบลูกหนี้เงินยืมทรงราชการ ตามข้อบังคับองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ว่าด้วยการเงิน และการบัญชี พ.ศ. 2538 หมวด 3 เงินยืมทรงราชการ

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

จากการตรวจสอบรายการลูกหนี้เงินยืมทรงราชการพบว่า ในปีงบประมาณ 2552 มีลูกหนี้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยการเงินและบัญชี พ.ศ.2538 หมวดเงินยืมทรงราชการ โดยไม่ส่งใบสำคัญ และส่งคืนเงินยืมที่เหลือเพื่อหักล้างตามกำหนดเวลา และมีลูกหนี้หลายรายที่องค์การฯ ต้องมีคำสั่งให้หักเงินเดือนเพื่อล้างหนี้เงินยืม ซึ่งกลายเป็นภาระของงานการเงิน สำนักบริหาร ที่ต้องติดตามทวงถาม โดยในปีงบประมาณ 2552 มีลูกหนี้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ รวม 79 ราย 101 รายการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่าองค์การฯ ควรมีมาตรการในการควบคุมให้พนักงานที่ยืมเงิน ทรงราชการมีการปฏิบัติตามข้อบังคับฯอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้เกิดวินัยทางการเงิน และในกรณีที่พนักงาน ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ เห็นควรให้องค์การฯ ดำเนินการดังนี้

1. ให้ผู้อำนวยการฯ ทำหนังสือว่ากล่าวตักเตือน พนักงานที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ และให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐานทุกราย
2. ให้ผู้อำนวยการฯ มีคำสั่งลงโทษทางวินัย หากพนักงานที่ลงชื่อตามข้อ 1 ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ ทั้งนี้ ให้เลขานุการติดตามผลการดำเนินงานขององค์การฯ และรายงานให้ที่ประชุมรับทราบ

2.2 การตรวจสอบการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตามหนังสือที่ ทส 0208/62 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่องรายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการ ตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2551 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้รายงานให้กระทรวง ดันสังกัดรับทราบผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบฯ และได้มีข้อสั่งการของปลัดกระทรวงฯ เพื่อเรียนให้ องค์การฯ ดำเนินการตามข้อเสนอเพื่อพิจารณาของกลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวงฯ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ในการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีบัญชาให้แจ้งคณะกรรมการองค์การฯ รับทราบ และให้องค์การฯ จัดทำบัญชีทะเบียนพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบันและทันสมัยด้วย

จากการรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การฯ และศูนย์รวมพรรณไม้ของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่าได้มีการจัดทำบัญชีทะเบียนพันธุ์ไม้ จำนวนชนิด จำนวนปริมาณ และสถานที่เก็บหรือจัดแสดงไว้เรียบร้อยแล้ว

2.3 การตรวจสอบการออกคำสั่งเลื่อนระดับ และเลื่อนขึ้นเงินเดือนนายภราดร หอมแยม ตามข้อบังคับขององค์การฯ ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่ง การบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขึ้นเงินเดือน และการลาออกจากงาน พ.ศ.2537 หมวด 3 ข้อ 13 และหมวด 4 ข้อ 24

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

สืบเนื่องจากองค์การฯ มีคำสั่งที่ 73/2551 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2551 เลื่อนระดับนายภราดร หอมแยม หัวหน้าฝ่ายบริหาร ระดับ 7 รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสำนักอำนวยการ เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ระดับ 8 รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสำนักอำนวยการ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2551 เป็นต้นไป

ต่อมาวันที่ 16 กันยายน 2551 องค์การฯ มีคำสั่งที่ 98/2551 ลงโทษทางวินัยนายภราดร หอมแยม ตามที่สตง.ชี้มูลความผิดกรณีการบริหารสัญญาจ้างที่จังหวัดระยองตามมติคณะกรรมการองค์การฯ โดยให้ตัดเงินเดือนร้อยละ 10 เป็นเวลา 1 เดือน ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 เป็นต้นไป

ต่อมาองค์การฯ มีคำสั่งที่ 114/2551 ลงวันที่ 29 กันยายน 2551 เลื่อนขึ้นเงินเดือนนายภราดร หอมแยม เป็นกรณีพิเศษ 1.5 ขั้น ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 เป็นต้นไป

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าการออกคำสั่งเลื่อนระดับ และการออกคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ 1.5 ขั้นนั้น เป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับขององค์การฯ และไม่ปฏิบัติตามการบริหารจัดการ และการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล

เนื่องจากองค์การฯ มีคำสั่งให้เลื่อนระดับนายภราดร หอมแยม ซึ่งอยู่ระหว่างถูกตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และผลการพิจารณายังไม่สิ้นสุด และการออกคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าวยังไม่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการองค์การฯ ตามข้อบังคับว่าด้วย การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขึ้นเงินเดือน และการลาออกจากงาน พ.ศ.2537 หมวด 3 ข้อ 13 ตามวรรค 2 ซึ่งกำหนดให้การแต่งตั้งหัวหน้าสำนัก หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการองค์การฯ ผู้อำนวยการฯจึงแต่งตั้งได้

และเมื่อผลการพิจารณาสิ้นสุดโดยองค์การฯ มีคำสั่งที่ 98/2551 ลงวันที่ 16 กันยายน 2551 ลงโทษทางวินัยตัดเงินเดือนนายภราดร หอมแยม ร้อยละสิบเป็นเวลา 1 เดือน ตามมติคณะกรรมการองค์การฯ แต่ผู้อำนวยการฯ กลับมีคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ 1.5 ขั้นให้นายภราดร หอมแยม ตามคำสั่งที่ 114/2551 ลงวันที่ 29 กันยายน 2551 โดยไม่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการองค์การฯ ตามข้อบังคับว่าด้วย การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขึ้นเงินเดือน และการลาออกจากงาน พ.ศ.2537 หมวด 4 ข้อ 24 ซึ่งกำหนดไว้ว่าการเลื่อนขึ้นเงินเดือนตำแหน่งหัวหน้าสำนัก หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการองค์การฯ ก่อน ผู้อำนวยการฯจึงจะอนุมัติแต่งตั้งได้

คณะกรรมการตรวจสอบฯ จึงมีมติเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552 ให้ผู้อำนวยการฯ พิจารณาทบทวนคำสั่งดังกล่าว แต่เนื่องจากผู้อำนวยการฯ ได้มีหนังสือเรียนประธานคณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวถูกต้องแล้ว และไม่สามารถแก้ไขได้ คณะกรรมการตรวจสอบฯ จึงมีมติให้นำเรื่องดังกล่าวเข้าวาระการประชุมคณะกรรมการองค์การฯ เพื่อพิจารณาต่อไป

2.4 การตรวจสอบกรณีแอบอ้างตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหาร อันเป็นเท็จ

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบฯ ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552 ที่ประชุมได้มีการพิจารณาเรื่อง นายภราดร หอมแยม ตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการสำนักบริหาร ได้แอบอ้างตำแหน่งหน้าที่

โดยจัดพิมพ์หนังสือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเพื่อจำหน่าย โดยได้ระบุชื่อผู้เขียนนายภราดร หอมแยม และระบุตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักบริหาร องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งเป็นการแอบอ้างตำแหน่งหน้าที่ อันเป็นเท็จ

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง จึงมีมติให้ผู้อำนวยการฯ ทำหนังสือว่ากล่าวตักเตือนนายภราดร หอมแยม และให้แก้ไขสิ่งพิมพ์ให้ถูกต้อง ซึ่งผู้อำนวยการฯ ได้มีหนังสือเรียนชี้แจงว่าได้เรียกนายภราดร หอมแยม มาตักเตือนและแจ้งให้ทราบว่าในการดำเนินงานที่เป็นการส่วนตัว ไม่สมควรนำตำแหน่งหน้าที่ทางราชการไปใช้ แต่มิได้ทำบันทึกว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรและสั่งให้แก้ไขพิมพ์ ทั้งนี้ เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำนายภราดรฯ มิได้ส่งผลกระทบต่อเสวยภัยกับองค์การฯ ประกอบกับการกล่าวอ้างตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่นายภราดรฯ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน

3. การตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การฯ ประจำปี งบประมาณ 2552 ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด (Performance Auditing)

3.1 การบริหารการเบิกจ่ายงบประมาณด้านการลงทุนขององค์การฯ

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

3.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณด้านงบลงทุนประจำปีงบประมาณ 2552 ผลการตรวจสอบมีดังนี้
องค์การฯ ได้รับงบประมาณประจำปี 2552 เป็นเงิน 196,918,100.00 บาท ซึ่งเป็นงบประมาณด้านการบริหารดำเนินงาน 153,004,400.00 บาท และงบประมาณด้านการลงทุนเป็นเงิน 43,913,700.00 บาท
ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 องค์การฯ ได้เบิกจ่ายงบประมาณด้านการบริหารการดำเนินงานไปแล้วรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 133,970,596.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.03 งบประมาณส่วนที่เหลือทางองค์การฯ ได้ทำหนังสือขออนุมัติกันเงินเบิกจ่ายเหลือปีต่อสำหรับงบประมาณแล้วเป็นเงิน 62,920,738.12 บาท

ส่วนงบประมาณด้านการลงทุนแบ่งเป็น 2 หมวดคือหมวดครุภัณฑ์ รวม 179 รายการ งบประมาณ 7,027,700.00 บาท ซึ่งองค์การฯ ได้รับงบโอนเปลี่ยนแปลงเงินประจำงวดอีก 310,350.00 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 7,347,050.00 บาท โดยองค์การฯ ได้ดำเนินการจัดซื้อไปแล้วครบทั้ง 179 รายการ และมีการเบิกจ่ายเงินส่วนที่ส่งมอบ และตรวจรับเรียบร้อยแล้วรวมทั้งสิ้น 4,318,228.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.44 ส่วนที่เหลือรอการส่งมอบ และตรวจรับเป็นเงิน 3,013,897.80 บาท ซึ่งทางองค์การฯ ได้ทำหนังสือขออนุมัติกันเงินเบิกจ่ายเหลือปีต่อสำหรับงบประมาณไว้แล้ว

ส่วนงบประมาณด้านการลงทุน ในหมวดสิ่งก่อสร้างงบประมาณ 36,886,000.00 บาท มี 13 รายการ รวม 20 งาน ซึ่งองค์การฯ ได้รับงบโอนเปลี่ยนแปลงเงินประจำงวดอีก 7,268,450.00 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 44,154,450.00 บาท โดยองค์การฯ ได้มีการเบิกจ่ายเงินไปแล้ว 18,715,506.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.38 คงเหลืองบประมาณอีก 25,433,715.28 บาท ซึ่งองค์การฯ ได้ทำหนังสือขออนุมัติกันเงินเบิกจ่ายเหลือปีต่อสำหรับงบประมาณไว้แล้ว

3.1.2 การเบิกจ่ายเงินกันเหลือปี งบลงทุนปีงบประมาณ 2551 จากการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินกันเหลือปี ของงบลงทุนปีงบประมาณ 2551 ในปีงบประมาณ 2552 พบว่าองค์การฯ ได้กันเงินเบิกจ่ายเหลือปีในปี 2552 รวมทั้งสิ้น 4 รายการวงเงินรวม 11,239,091.45 บาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 ได้มีการเบิกจ่ายไปแล้ว 3 รายการ เป็นเงิน 9,444,612.95 บาท ยังคงเหลือรายการค่าปรับปรุงอาคารพิพิธภัณฑ์ส่วนต่อเนื่องปี 49-50

จำนวนเงิน 1,794,478.50 บาท ซึ่งครบกำหนดส่งมอบงานวันที่ 13 มิถุนายน 2552 ที่ผ่านมา แต่ผู้รับจ้างขอขยายเวลาส่งมอบงานออกไปอีก 60 วัน สาเหตุความล่าช้าเนื่องจากต้องรอข้อมูลและภาพถ่ายจากทางองค์การฯ และองค์การฯ ได้อนุมัติขยายเวลาให้ตามที่ได้รับแจ้งร้องขอมา (ซึ่งองค์การฯ ได้ทำหนังสือขออนุมัติกันเงินเบิกจ่ายเลื่อนปีต่อสำนักงานงบประมาณเรียบร้อยแล้ว)

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่า ในปีงบประมาณ 2552 ที่ผ่านมาองค์การฯ ไม่สามารถบริหารการเบิกจ่ายงบประมาณด้านการลงทุนให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี 2552 ทำให้สูญเสียโอกาส และไม่สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลทำให้คะแนนการประเมินผลตามบันทึกข้อตกลงฯ ต่ำไปด้วย ฉะนั้นในปีงบประมาณ 2553 องค์การฯ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการบริหารการเบิกจ่ายงบประมาณด้านการลงทุนให้เกิดประสิทธิภาพตามแผนการปฏิบัติงานประจำปีฯ และมีการปรับแผนฯ รองรับ หากการดำเนินงานเกิดความล่าช้า โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน มีการติดตามแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และจริงจัง และองค์การฯ ควรเร่งรัดดำเนินงานในโครงการต่างๆ ที่ขออนุมัติกันเงินเบิกจ่ายเลื่อนปีงบประมาณ 2553 ไว้ในลำดับต้นๆ

3.2 ผลการดำเนินงานด้านธุรกิจในปีงบประมาณ 2552 ผลการตรวจสอบมีดังนี้

1. ในปีงบประมาณ 2552 องค์การฯ มีรายได้เป็นเงินทั้งสิ้น 13,441,296.47 บาท ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 13,563,600.00 บาท เป็นเงิน 122,303.53 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.90

2. เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ในปีที่ผ่านมา ซึ่งองค์การฯ มีรายได้เป็นเงินทั้งสิ้น 13,248,415.23 บาท พบว่าองค์การฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นเงิน 192,881.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.46

เมื่อวิเคราะห์ที่มาของรายได้ในปี 2552 จำนวน 13,441,296.47 บาท พบว่ามีที่มาของรายได้ดังนี้

1. รายได้จากค่าบัตรผ่านประตูและค่าบำรุงสถานที่เป็นเงิน	3,353,781.00 บาท
คิดเป็นร้อยละ	24.95
2. รายได้จากการอนุญาตให้ประกอบกิจการ	2,491,183.10 บาท
คิดเป็นร้อยละ	18.54
3. รายได้จากการจำหน่ายหนังสือพรรณไม้เป็นเงิน	790,511.60 บาท
คิดเป็นร้อยละ	5.88
4. รายได้จากการจำหน่ายสินค้าตราองค์การฯ เป็นเงิน	3,116,570.73 บาท
คิดเป็นร้อยละ	23.19
5. รายได้จากการจำหน่ายสินค้าฝากขายเป็นเงิน	2,747,727.00 บาท
คิดเป็นร้อยละ	20.44
6. รายได้อื่น ๆ เป็นเงิน	941,523.04 บาท
คิดเป็นร้อยละ	7.00

สถิติจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์ในปี 2552 เปรียบเทียบกับปี 2551 มีดังนี้

ปี 2552 มีผู้เข้าชมทั้งสิ้น 113,097 คน เป็นผู้ซื้อบัตรเข้าชม 52,884 คน ขอความอนุเคราะห์เข้าชม 60,213 คน ปี 2551 มีผู้เข้าชมทั้งสิ้น 112,558 คน เป็นผู้ซื้อบัตรเข้าชม 59,873 คน ขอความอนุเคราะห์เข้าชม 52,685 คน

สรุปจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมในปี 2552 เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 539 คน

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่า ในการบริหารธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่องค์กรฯ นั้น องค์กรฯ ควรดำเนินงานตามแผนธุรกิจ และแผนประชาสัมพันธ์ที่เสนอต่อคณะกรรมการองค์การฯ ให้ได้ตามเป้าหมาย และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหาช่องทางส่งเสริมการสร้างรายได้ดังนี้

1. เน้นการจัดกิจกรรมตามแผนฯ เนื่องในโอกาสต่าง ๆ และเน้นประชาสัมพันธ์ข่าวสารขององค์กรฯ อย่างต่อเนื่อง และให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์ให้มากขึ้น ซึ่งเป็นช่องทางที่จะช่วยสร้างรายได้ให้แก่องค์กรฯ อย่างยั่งยืน และพบว่าหากเดือนใดองค์กรฯ มีการจัดงานกิจกรรมจะทำให้มีผู้เข้าชมสวนฯ มากขึ้น ทำให้องค์กรฯ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

2. มีการพัฒนาสินค้าใหม่ๆ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม และทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสินค้าตราองค์กรฯ และควรพัฒนาสินค้าฝากขายที่มีศักยภาพ และสินค้าที่มียอดจำหน่ายสูง ๆ ให้อยู่ภายใต้ตราสัญลักษณ์สินค้าขององค์กรฯ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ตราสัญลักษณ์สินค้าขององค์กรฯ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

3. ให้องค์กรฯ ก่อสร้างลานดอกไม้ และซุ้มประตูพรรณไม้ ตามจุดชมวิวดังกล่าว ที่เหมาะสม เพื่อการให้บริการแก่ผู้ที่ประสงค์ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานฉลองรับปริญญา งานเลี้ยงเนื่องในโอกาสต่างๆ เป็นต้น เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก

4. ให้องค์กรฯ พัฒนาพื้นที่ และระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการให้บริการแก่ผู้เข้าชมที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และประชาสัมพันธ์ให้รับทราบทั่วถึง จะช่วยยกระดับ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ให้มีมาตรฐาน และมีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น และเป็นช่องทางที่จะช่วยสร้างรายได้จากกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ให้แก่องค์กรฯ

3.3 การติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงอันเนื่องมาจากการดำเนินงานขององค์กรฯ ในระหว่างปีงบประมาณ 2552

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งแต่งตั้งของคณะกรรมการองค์การฯ และตามคำสั่งขององค์กรฯ โดยมีผลการตรวจสอบดังนี้

3.3.1 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ 161/2551 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2551 เรื่อง กรณีมีข้อบกพร่องหรืออาจมีปัญหาในทางมูลค่าของงานตามสัญญาจ้าง เลขที่ 10/2550

จากการตรวจสอบพบว่ารายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่สามารถระบุผู้ที่กระทำความผิด ต้องรับผิดชอบ ซึ่งทำให้องค์กรฯ ได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากการจัดจ้าง และการตรวจรับมอบงาน ซึ่งได้มีการเบิกจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีมติและเห็นว่า ให้องค์กรฯ สั่งการให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงดำเนินการตรวจสอบใหม่อีกครั้ง ตามข้อบังคับว่าด้วยความรับผิดชอบในทางแพ่งของผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.2538 ข้อ 9 (1)(2)(3)(4) ทั้งนี้ให้ดำเนินการตรวจสอบมูลค่างานตามสัญญาจ้างทั้ง 40 รายการ และดำเนินการให้แล้วเสร็จใน 30 วัน

3.3.2 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ 14/2552 ลงวันที่ 20 มกราคม 2552 เรื่อง ให้หาสาเหตุ กรณีต้นไม้ (ต้นขวด) ที่องค์กรฯ จัดซื้อและนำเข้าจากประเทศออสเตรเลียตายในพื้นที่ปลูก

จากการตรวจสอบพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้รายงานผลการตรวจสอบสาเหตุการตายของต้นไม้(ต้นขวด) เกิดจากต้นไม้มเกิดโรค และถูกหนอนแมลงเจาะไช ทำให้ต้นไม้อ่อนแอ และตายลง ซึ่งทางองค์การฯ ได้พยายามแก้ไขทุกวิถีทางแล้ว ไม่สามารถแก้ไขได้ทันการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่าก่อนจัดซื้อ หรือนำพรรณไม้จากต่างประเทศเข้ามาปลูก ควรทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสม ของสภาพการดำรงชีวิตนอกถิ่นที่อยู่อาศัย วิธีการดูแล บำรุงรักษา และวิธีการป้องกันโรคต่าง ๆ ให้เข้าใจ เพื่อมิให้สูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อ

3.3.3 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ 48/2552 ลงวันที่ 8 เมษายน 2552 เรื่องกรณีน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้สำหรับรถบรรทุก และเครื่องจักรกลการเกษตร ของสำนักพัฒนาและปลูกบำรุง มียอดคงเหลือจากการรายงาน และจากการตรวจนับจริงไม่ตรงกัน

จากการตรวจสอบพบว่า รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่สามารถระบุผู้ที่กระทำความผิด หรือต้องรับผิดชอบ กรณีที่ยอดน้ำมันคงเหลือจากการตรวจนับจริง มียอดขาดหายไป ไม่ตรงกับรายงานยอดคงเหลือ ทำให้องค์การฯ ได้รับความเสียหาย ซึ่งผู้อำนวยการฯ ได้มีคำสั่งลงโทษผู้ที่ปฏิบัติงานบกพร่องต่อหน้าที่ และให้ชดใช้ความเสียหายให้องค์การฯ แล้ว

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่าองค์การฯ ควรสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน มีการสอบทานรายงาน และผลการปฏิบัติงานตามระบบควบคุมภายในอย่างพอเพียง เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และเกิดความเสียหายต่อองค์การฯ

3.3.4 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ 62/2552 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2552 เรื่องกรณีการจัดงานเดิน-วิ่ง สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มินิมารรอน มีผลขาดทุน 65,947.50 บาท และมีเงินรายได้อีก 100,000.00 บาท (หนึ่งแสนบาท) ที่ยังเรียกเก็บไม่ได้

จากการตรวจสอบพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นให้ผู้อำนวยการฯ ได้รับทราบแล้ว และอยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และรายงานให้ผู้อำนวยการฯ รับทราบต่อไป

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์การฯ ได้ จึงขอให้ผู้อำนวยการฯ ช่วยติดตามดูแลในเรื่องดังกล่าว และดำเนินการให้เรื่องยุติโดยเร็ว และหากมีการจัดงานในครั้งต่อไป ควรควบคุมดูแลในเรื่องรายจ่าย และหาช่องทางเพิ่มรายได้มิให้ขาดทุน

3.3.5 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ 62/2/2552 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2552 เรื่องกรณีการจัดซื้อรถตู้ขนาด 12 ที่นั่ง จำนวน 1 คัน เป็นเงิน 1,200,000.00 บาท ซึ่งสูงกว่าราคาราคามาตรฐาน ครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณและการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะของพัสดุไม่ถูกต้องตามบัญชีมาตรฐาน ครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ

จากการตรวจสอบพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้รายงานผลการตรวจสอบกรณีจัดซื้อรถตู้ว่า มีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อบังคับว่าพัสดุ พ.ศ.2536 และมีผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้การจัดซื้อสูงเกินกว่าราคาราคามาตรฐาน โดยไม่มีการต่อรองราคา ตามข้อบังคับขององค์การฯ ว่าด้วยพัสดุ พ.ศ.2536 ข้อ 47(2) ทำให้องค์การฯ ได้รับความเสียหาย โดยจัดซื้อสูงกว่าราคาราคามาตรฐานเป็นเงิน 100,000.00บาท

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ มีความเห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้องค์การฯ ได้รับทราบแล้ว องค์การฯ จึงควรเร่งดำเนินการให้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบ ชดใช้เงินจำนวน 100,000.00 บาทให้องค์การฯ ก่อนที่จะหมดอายุความตามกฎหมาย และพิจารณาลงโทษผู้ที่ปฏิบัติงานบกพร่องต่อหน้าที่

4. การปฏิบัติภารกิจในหน้าที่อื่นๆ ตามคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2552

ในปีงบประมาณ 2552 คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่อื่นๆ ตามแนวทางคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง เพื่อให้ภารกิจงานตรวจสอบภายในเกิดประสิทธิภาพ ช่วยสร้างคุณค่าเพิ่มให้องค์การฯ ด้วยการให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภายในองค์การฯ และการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามแนวทางหลักธรรมาภิบาลตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการองค์การฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การรายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ประจำปีไตรมาสและประจำปีงบประมาณ 2552 ต่อที่ประชุมคณะกรรมการองค์การฯ

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้รายงานผลการปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการองค์การฯ โดยได้รายงานการกำกับดูแลประจำปีไตรมาสที่ 1- 2 ไตรมาสที่ 3 และรายงานการกำกับดูแลประจำปีงบประมาณ 2552 ให้คณะกรรมการองค์การฯ รับทราบ และได้ส่งรายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ให้กระทรวงต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบแล้ว

4.2 การสอบทานและการอนุมัติกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2552

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้มีการสอบทานกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ประจำปีงบประมาณ 2552 เมื่อคราวประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้แก้ไขกฎบัตรฯ ในหน้าที่ 2 ข้อ 16 จากคำว่า “ในองค์การ” เป็น “ในรัฐวิสาหกิจ” ซึ่งได้รับความเห็นชอบ และอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการองค์การฯ ครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2552 และมีการเผยแพร่กฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบแล้ว

4.3 การสอบทานและการอนุมัติกฎบัตรของผู้ตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ 2552

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้มีการสอบทาน และอนุมัติกฎบัตรของผู้ตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2552 ตามคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ เมื่อคราวประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในเกิดประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งได้รับความเห็นชอบ และอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการองค์การฯ ครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2552 และมีการเผยแพร่กฎบัตรของผู้ตรวจสอบภายในให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบแล้ว

4.4 การสอบทานแผนการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2553 ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้พิจารณา และอนุมัติแผนการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2553 ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในนำเสนอโดยพิจารณาการวางแผนการตรวจสอบภายในตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์การฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2553 เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่องค์การฯ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยตรวจสอบภายในซึ่งได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการฯ และอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการองค์การฯ เมื่อคราวประชุมครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2552

4.5 การสอบทานรายงานการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในประจำไตรมาส และประจำปี 2552

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้มีการสอบทานรายงานการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในประจำไตรมาส ที่ 1, 2, 3, และประจำปีงบประมาณ 2552 ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในได้รายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2552 ได้รับทราบถึงปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากร และโครงสร้างของสำนักตรวจสอบภายใน จึงให้เลขานุการรายงานให้ผู้อำนวยการฯ รับทราบ เพื่อให้การสนับสนุน ด้านบุคลากรสำนักตรวจสอบภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

4.6 การสอบทานและการอนุมัติโครงสร้างของสำนักตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2552

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้จัดทำโครงสร้างสำนักตรวจสอบภายใน โดยสอบทานความถูกต้องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์การฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้งานตรวจสอบภายในเกิดคุณค่าแก่องค์การฯ ตามคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ ข้อ 5.1.1 (2) ในการประชุมครั้งที่ 4/2552 วันที่ 14 กันยายน 2552 และได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการองค์การฯ ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2552 เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2552

4.7 การติดตามผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ 8

4.7.1 การสอบทานงบการเงินขององค์การฯ งวดสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2550

โดยคณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้รับทราบผลการสอบทานงบการเงินขององค์การฯ ตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 8 ได้ส่งรายงานผลการสอบทานงบการเงินขององค์การสวนพฤกษศาสตร์สำหรับงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดสามเดือนสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2550 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสดสำหรับงวดสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2550 โดยได้ปฏิบัติตามการสอบทานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวกับการสอบทาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่องบการเงินขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

ผลการสอบทาน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่พบสิ่งที่เป็นเหตุให้เชื่อว่างบการเงินดังกล่าวไม่ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

4.7.2 การสอบทานงบการเงินขององค์การฯ งวดสามเดือน และหกเดือน สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551

คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้รับทราบรายงานผลการสอบทานงบการเงินขององค์การฯ ตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ 8 ได้ส่งรายงานผลการสอบทานงบการเงินขององค์การสวนพฤกษศาสตร์สำหรับงบดุล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดสามเดือน และงวดหกเดือนสิ้นสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสดสำหรับงวดหกเดือนสิ้นสุด ณ วันที่

31 มีนาคม 2551 และ 2550 โดยได้ปฏิบัติการสอบทานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวกับการสอบทาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่องบการเงินขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

ผลการสอบทาน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่พบสิ่งที่เป็นเหตุให้เชื่อว่างบการเงินดังกล่าวไม่ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ข้อสังเกตประกอบรายงานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ 8 ตรวจพบว่ามี การปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับขององค์การฯ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามข้อบังคับในเรื่องการเงินและบัญชี พ.ศ.2538 รวม 9 รายการ
2. การปฏิบัติตามข้อบังคับในเรื่องการบริหารงานพัสดุ พ.ศ.2536 รวม 2 รายการ
3. การปฏิบัติในเรื่องการจัดระบบควบคุมภายใน งานการบัญชี การเงิน งานพัสดุ งานควบคุมทะเบียน พันธุ์ไม้ และอำนาจการอนุมัติเบิกจ่ายของศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ระยอง
4. การติดตามรายงานการตรวจสอบงวดก่อน รวม 3 เรื่อง

ทั้งนี้องค์การฯ ได้ดำเนินการปรับปรุง และแก้ไขตามความเห็น และข้อเสนอแนะตามรายงานดังกล่าว และได้รายงานชี้แจงให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 8 รับทราบแล้ว

4.8 การสอบทานความพอเพียงของระบบควบคุมภายในขององค์การฯ ประจำปีงบประมาณ 2552

ตามหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุดที่ กค. 0804/ว.58 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2547 ให้คณะกรรมการตรวจสอบฯ รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีให้กระทรวงเจ้าสังกัด ปีละ 1 ครั้ง โดยให้รายงานข้อมูลรายละเอียดตามแนวทางปฏิบัติข้อ 2.2 ความเห็นเกี่ยวกับความพอเพียงของระบบควบคุมภายในของรัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2552 คณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้ร่วมกันสอบทาน และพิจารณาความพอเพียงของระบบควบคุมภายในขององค์การฯ และจากรายงานของผู้ตรวจสอบภายในพบว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง แต่ได้แจ้งให้องค์การฯ รับทราบ และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เพื่อมิให้เกิดความเสี่ยงและเป็นจุดอ่อนของการปฏิบัติงาน และโดยส่วนใหญ่แล้วองค์การฯ ได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามแนวทางของระบบควบคุมภายใน และสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานขององค์การฯ มีความพอเพียงของระบบควบคุมภายในที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์หวังว่า ความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การฯ ตามวัตถุประสงค์ของการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรัฐวิสาหกิจ

(นายสมชัย อภิวัฒน์พร)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์

นามสงเคราะห์

สำนักงานใหญ่ :

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ถ.แมริม-สะเมิง อ.แมริม จ.เชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ 0 5384-1000
โทรสาร 0 5329-8177, 299-754
Call Center 0 5384-1111
E-mail bgo@qsbg.org
Website http://qsbg.org

สถานที่ติดต่อกรุงเทพฯ :

ศูนย์ประสานงานองค์การสวนพฤกษศาสตร์
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ชั้น 2 ตึกกรมควบคุมมลพิษ ถนนพหลโยธิน
กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2298-2068
โทรสาร 0 22982-068
E-mail Bangkok@qsbg.org

นางก่องกานดา ชยามฤต โทรศัพท์ 0 5384-1222
ผู้อำนวยการ โทรสาร 0 5384-1002
E-mail: gonkgamda@qsbg.org
เลขานุการ นางสาวสิพร ชาตรูปมัย
โทรศัพท์ 0 5384-1139

นางสุญญาณี เวสสุบุตร โทรศัพท์ 0 5384-1333
รองผู้อำนวยการ โทรสาร 0 5384-1137
E-mail: suyaneei@qsbg.org
เลขานุการ นางณัฐศศิ เลิศประเสริฐ
โทรศัพท์ 0 5384-1003

นายประมุข เพ็ญสุต โทรศัพท์ 0 5384-1446
รองผู้อำนวยการ โทรสาร 0 5384-1137
E-mail: pramooki@qsbg.org
เลขานุการ นางสาวปณณภา ปันกันธง
โทรศัพท์ 0 5384-1003

สำนักพัฒนาธุรกิจ

นางสาวปัทวี แสงฉาย โทรศัพท์ 0 5384-1004
ผู้อำนวยการสำนัก โทรสาร 0 5384-1
E-mail: patavee@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1022
ส่วนบริหารการลงทุน โทรศัพท์ 0 5384-1044
ส่วนการผลิตและพัฒนา โทรศัพท์ 0 5384-1006
ผลิตภัณฑ์
ส่วนธุรกิจ โทรศัพท์ 0 5384-1045
ส่วนเผยแพร่และ โทรศัพท์ 0 5384-1008
ประชาสัมพันธ์
ร้านขายของที่ระลึก โทรศัพท์ 0 5384-1025

สำนักวิจัยและพัฒนา

นายปรัชญา ศรีสง่า โทรศัพท์ 0 5384-1253
รักษาการผู้อำนวยการสำนัก โทรสาร 0 5326-8332
E-mail: prachaya@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1204
ส่วนวิจัย โทรศัพท์ 0 5384-1244
ส่วนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ โทรศัพท์ 0 5384-1243
ส่วนหอพรรณไม้ โทรศัพท์ 0 5384-1210
ส่วนวิชาการ โทรศัพท์ 0 5384-1240
ห้องสมุดทางวิชาการ โทรศัพท์ 0 5384-1209

สำนักพัฒนาและปลูกบำรุง

นายฉัตรทอง เจือจันทร์ โทรศัพท์ 0 5384-1319

รักษาการผู้อำนวยการสำนัก โทรสาร 0 5326-8238

E-mail: pramook@qsbg.org

ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1303

ส่วนอนุรักษ์พันธุ์พืช โทรศัพท์ 0 5384-1309

ส่วนจัดแสดงแหล่งเรียนรู้ โทรศัพท์ 0 5384-1319

ส่วนบริหารจัดการพื้นที่ โทรศัพท์ 0 5384-1304

ส่วนการผลิต โทรศัพท์ 0 5384-1306

สำนักบริหาร

นายภราดร หอมแย้ม โทรศัพท์ 0 5384-1148

ผู้อำนวยการสำนัก โทรสาร 0 5384-1149

E-mail: paradon@qsbg.org

ธุรการ โทรศัพท์ 05384-1101

ส่วนนโยบายและแผน โทรศัพท์ 0 5384-1104

ส่วนบริหารการเงินการคลัง โทรศัพท์ 0 5384-1110

ส่วนบริหารทั่วไป โทรศัพท์ 0 5384-1001

ส่วนบริหารจัดการองค์กร โทรศัพท์ 0 5384-1150

งานสารบรรณ โทรศัพท์ 0 5384-1102

งานการเงิน โทรศัพท์ 0 5384-1115

งานบัญชี โทรศัพท์ 0 5384-1122

งานพัสดุ โทรศัพท์ 0 5384-1121

สหกรณ์ออมทรัพย์ โทรศัพท์ 0 5384-1020

สำนักตรวจสอบภายใน

นายจรธณ วังอนานนท์ โทรศัพท์ 0 5384-1017

ผู้อำนวยการสำนัก โทรสาร 0 5329-9754

E-mail : wangananon@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ภูมิภาค

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.พิษณุโลก

ตามพระราชดำริฯ

ตู้ ปณ.7 ตำบลบ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก 65170

นายदनัย สรรพศรี โทรศัพท์ 0 553-16713-4

หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 553-16715

E-mail : phitsanulok@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ระยอง

ตู้ ปณ.2 ปณจ.กรำ ต.ชากพง อ.แกลง จ.ระยอง 21190

นายวัชระ บุญชัย โทรศัพท์ 0 3863-8880-1

หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 3863-8880-1

E-mail: rayong@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ขอนแก่น

เลขที่ 334/5 ถ.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120

นายณณพล นอแสงศรี โทรศัพท์ 0 4321-0157

หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 4321-0157

E-mail: khonkaen@qsbg.org

สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่า จ.สุโขทัย

ต.ปากแคว อ.เมือง จ.สุโขทัย 40120

นายวิรัตน์ สมมิตร โทรศัพท์ 0 5561-2223

หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 55-

E-mail: wirat@qsbg.org

สวนพฤกษศาสตร์เกาะระ จ.พังงา

ต.เกาะพระทอง อ.คุระบุรี จ.พังงา 40120

นายธานินทร์ ธิยาพันธ์ โทรศัพท์ 0 7649-1485

หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 55-

E-mail: tanin@qsbg.org